

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani,
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foaie politică

Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: „Foaia Poporului”, Sibiu.

INSERATE:

să primească la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).

Un șir puțin prima-dată 14 bani, a doua-oraă
12 bani, a treia-oraă 10 bani.

Octavian Goga:

„Domnul notar“

teatru din suferințele noastre.

La București se serbează cu cântece și vorbiri un fiu al Ardealului, poetul pătimirii noastre, care e dl Octavian Goga. Dănsul, ca unul, care nu numai cunoaște suferințele țaranului de aici, ci le și simte, a scris în formă de teatru, o părțică din miile de abuzuri, ce se întâmplă la noi, când vorba de a-și arăta și țaranul dragostea față de neamul său, vrând a-și alege de deputat un om cu adevărate simțăminte curate față de neamul din care a ieșit. Dintr'un astfel de prilej stăpânirea, prin mijloace seducătoare, prin vorbe înșelătoare și cu bani, încearcă să abată pe țărani dela candidatul lor.

Spre acest scop se pune ca contracandidat, celui iubit de popor, un renegat, care ajuns domn mare își uită de opinia din care a ieșit și dimpreună cu notarul satului, un alt uitat de sine și de laptele care l-a supt, cu bani și sulitețele jandarmilor, încearcă a băga groaza în locuitorii din Lunca, ca să nu-și dea votul lui Florian, sânge din sângele lor, ci „Măriei Sale” Blezu, că vezi Doamne e om, care ține cu stăpânirea și deși nu are trecere la popor, are bani și regimente la spatele lui. Poporul din Lunca, însă, afară de câte-va uscături, nu vrea să știe de amenințările notarului Valeanu, nici de frica baionetelor, ci dimpreună cu Nicolae Borza, socrul notarului, se hotărăse mai bine se moară, decât să întoarcă spatele lui Florian, care, dacă nu are bani și baionete, are o inimă românească, mai scumpă decât toate comorile lumii acesteia.

Omul stăpânirii învinge însă la alegere, dar aceasta alegere e stropită cu sânge românesc. La porunca notarului jandarmii impușcă în țărani nemulțumiți cu această alegere, dar și notarul, după nevasta se depărtează dela el, e omorât de însuși socrul său, pe când acesta îi cerea zestrea femeii să o dea afară.

Pentruca unii din cetitorii noștri se priceapă întreg rostul acestei piese, ar fi să scriem întreagă cartea din cuvânt în cuvânt, ceea ce e cu neputință. Am schițat în câteva rânduri, ceea ce dl Goga a descoperit celor din țară, la Teatrul Național, într'o carte de 148 pagini.

Din firul dramei se desprinde, ca din o icoană curată, suferințele ce avem de suportat, când e vorba să ne arătăm și noi țărani dragostea ce o avem față de fiii

aleși ai neamului, pe cari stăpânirea îi numește „agitatori“.

Lumea din București a trăit, cât a ascultat piesa dlui Goga, câteva ore împreună cu noi. Când studenții din țară, după ascultarea piesei au erupt în cântece și au purtat pe umerii lor pe fratele nostru ardelean, n'au făcut numai paradă cu auturul, ci ne-au îmbrățșat pe toți cu dragostea de frate, care nu cunoaște hotar, fie acela cât de întărit. Ei ne-au arătat, că Români sunt una în simțăminte și că durerea unora e durerea tuturor, iar bucuria asemenea o împărtășesc pe o formă cu toții.

Dl Goga, care a avut parte de această manifestație de dragoste, de sigur vede în viforele de aplause nu succesul talentului său, ci înțelegerea cauzei, care l'a mulțumit pe deplin. Dănsului îi vor fi trecut prin minte știrile de țărani din Lunca, în frunte cu părintele Solomon, cari sătui de isprăvurile notarului cereau cu frumosul, că „domnul notar” să-și dea dimisia (să se mulțumească din post).

Poetul suferințelor noastre, cu puterea talentului său, știe să descopere și alte crâmpie din viața noastră, dela orașe și din saloane. Dar sufletul său cunoaște mai bine ca ori care, că în colibele satelor se țese viitorul acestui neam. Deci dănsul s'a scoborit în satul Lunca, la acei țărani, pe cari îi întâlnim atât de des în poeziile poetului, așa cum sunt, cu față arsă de soare, dar în inimile cărora arde dragostea de neam nefățărită, așa cum bunul Dumnezeu le-a sădit-o în suflete.

Pentru această dragoste, ce o are poetul față de muncitorii ogoarelor stramoșești, noi, cari încă muncim pentru luminarea lor, ne alăturăm celor ce serbează pe dl Goga, în numele nostru și a miilor de cetitori ai foii noastre, tot atâția urmași ai Borzeștilor, increzătorii în ciavloave și închinători sfântului Nicolae, dar a căror suflete însetează după dreptatea, ce întârzie...

Suntem mulțumitori dlui Goga pentru aceasta purtare de grije ce o are față de poporul de rând și *il rugăm a mai rupe din sbuciumările sufletului țărănesc, ca descoperindu-le și altora să ne ușureze pe noi, dupăcum se ușurează durerea prin vărsarea răurilor de lacrimi...*

Te slăvim Măiestre al graiului, în numele celor ce cu ivirea primăverii au înălbit văile și câmpiile Ardealului, să scoată rod din bruşii plămădiți cu sânge și oase de-ale strămoșilor, buni la Solferino și Königrätz, dar prea nevrednici — după părerea asuprașilor — de a li-se da drepturi după legile dumnezeiești...

Printul Carol al României pleacă la Petersburg. Dupăcum se știe Printul Carol se află de prezent în Berlin, unde a intrat pe un timp oare-care în armata germană. Înainte de a pleca la Berlin se vorbi mult, că Printul se va căsători cu Olga, fiica Țarului Rusiei. După un timp aceste știri amuțise. Acum se vestește din București, prin o telegramă cu datul de 17 Martie n., că Moștenitorul de tron al României Ferdinand și cu soția (părintii prințului) pleacă Joi în 19 Martie n. la Berlin, de unde apoi împreună cu Printul Carol se vor duce la Petersburg. Că pe rost poate avea această călătorie a prințului (și încă cu părinții) la Petersburg, e ușor de înțeles. De sigur, că nu poate fi altceva la mijloc, decât gânduri pentru alegerea unei tinere prințese pe seama Printului Carol, care nu peste multă vreme va avea să conducă destinele Țării Românești.

Sunt semnele vremii: România începe a-și țese o frumoasă pânză atât spre răsărit (căsătoria principesei Elisaveta cu moștenitorul tronului Greciei) cât și la apus (bunele legături cu Germania) și spre mează-noapte (o tot mai vădită strângere a legăturilor cu Rusia cea mare). Da, da, sunt tot atâtea semne de prefacere...

Șovinismul unguresc merge înainte. Am fost spus la timpul său, că comitatul Pestei a luat o hotărâre contra lui Tisa și a împăcării cu România. Asta s'a întâmplat încă la începutul consfătuirilor mai serioase. Bagseamă de aceea comitatul Pestei a mai hotărât atunci, că declarația lor să o trimită în formă de circulară către toate comitatele din țară, cari încă să fie rugate a se alătura hotărârii celor din comitatul Pestei.

Astfel hotărârea șovinistilor de sus a luat leanca prin țară, dintr'un oraș în alt oraș, dela Ana la Caiafa, de pe masa unui trântor pe a altuia. În jurul acestei circulari s'a încins apoi multă vorbărie prin adunările unor comitate, pe unde Tisa a avut contrari mai mari. Prin alte părți s'a trecut însă ușor peste ea. Comitatele locuite de nemeși-trântori, cărora le-ar plăcea mai bine să ne facă iarăș iobagi, au îndrugat în adunările comitatense vorbe late și nesărate contra împăcării. Și-au mai vărsat înc'odată veninul contra noastră sau contra lui Tisa. Au fost însă și comitate de acelea, unde s'a hotărât, ca circulara (scrisoarea) de protestare a comitatului Pesta să fie simplu pusă în arhivă (unde se păstrează toate hârtiile bune sau rele), deoarece ei „au încredere în Tisa”, că acesta nu va încheia cu România nici o învoială păgubiătoare pentru „patria lor”. Cea mai nouă hotărâre de acest fel a luat-o comitatul Turoș.

Iată cum se ține mereu în agitație șovinismul ungureș: în loc ca comitatele să caute o cât mai dreaptă executare a tuturor legilor și ordinațiilor, fără deosebire de naționalitate, — căpeteniile acestor comitate se pun să judece pe cei dela guvern. Căpeteniile comitatelor nu caută să mulțumească deopotrivă pe toți locuitorii din comitate, ca astfel legea să fie lege pentru toți, ci trântorii comitatelor folosesc orice prilej pentru a face politică șovinistă. Bine, bine, dați numai înainte, că o să vedeți în curând unde veți ajunge!!

Francezii se interesează tot mai mult de Români. În timpul din urmă Franța și bărbații de frunte ai ei se interesează tot mai de aproape de mersul României. Mai zilele trecute președintele Franței s'a exprimat foarte măgulitor asupra regatului român. Acum aflăm, că un alt Francez, cu numele *Lacour Gayet* va ține în Paris o conferință intitulată: „Intre frații nostri Români“. Numitul Francez a făcut o călătorie în România, iar acum vrea să spună și celor de-acasă cum o duc „frații români“. Conferința va fi patronată de Desanel, care e președintele camerei franceze.

Din dietă.

O frumoasă vorbire a deputatului nostru Dr. Stefan C. Pop.

În ședința de Vineri a dietei (la 13 Martie n.), bine cunoscutul nostru luptător național, dl Dr. Stefan C. Pop, a ținut o măreață vorbire asupra drepturilor Românilor în această patrie a tuturor. Din această vorbire dam și noi părțile mai însemnate. A o da în întregime (cum ar fi tare bine) nu avem loc. Cuvinte multe nu mai adăugăm la această vorbire, fiindcă cetitorul, urmărind cele spuse, își va putea ușor face părerea sa. Dl Pop a zis, între altele, următoarele:

De când s'a pornit schimbul de pareri între comitetul partidului național și contele Tisa, s'a desfașurat alături cu aceasta o mare agitație în țară. Cu deosebire ziarele opoziționale ungurești (contrare guvernului), iar deputații opoziționali pe lângă ele, s'au folosit de toate prilejurile spre a agita contra acestor consfătuiri. Marturisesc din inimă, că atacurile unor foii ne-au uimit. (Da, așa este! Aceste atacuri a uimit pe toată lumea noastră românească. *Red. Foi Pop.*) Dar în cele din urmă ne-am obișnuit cu aceste atacuri. Mai mult ne-a uimit însă împrejurarea, că reuniuni ungurești culturale, a caror chemare măreață ar fi să lățească cultura, să lucreze în semnul iubirii pentru pace, înțelegere și apropiere, au aruncat tăciunele aprins în fața lumii mari din țară. — au început a face politică șovinistă în loc de cultura, — ceeace, după modesta mea părere nu-i cu cale pentru societăți culturale.

Profesori universitari și alți învățați maghiari, în loc ca ei să propovăduiască știința în sufletele tinerimei, au plecat cu tăciunele urii dela comitat la comitat (dupăcum scriem și pe pagina primă a foii de azi. *Red. Foi*).

Dar și mai ciudată este împrejurarea, ce ni se arată azi în dietă. Să asemănăm vorbirile conților Aponi, Betlen și alții, cari toți condamună ținuta prim-ministrului Tisa, fiindcă a stat de vorbă cu Români, ceeace, după părerea lor, este o greșală

atât de mare, încât nici nu o mai poate îndrepta.

De prezent suntem aici abia patru inși din partidul, în numele căruia vorbesc. Vă puteți închipui, care este starea mea, trebuind să țin piept D-Voastră celor 400 de deputați.

Noi, Români, când am început consfătuirile n'am fost de loc călăuziți de interese personale și n'am reprezentat nimic altceva, decât numai și numai interesele poporului nostru. Nici n'am cerut nimic ceeace ar fi fost în contra statului. Insuși primul-ministru a trebuit să recunoască a-ceasta. Mai țin să declar, că între membrii comitetului nostru național n'a fost nici unul potrivit unei învoielii; dar n'a fost în acelaș timp nici unul, care să fi găsit, că făgăduielile primului-ministru sunt potrivite pentru înfăptuirea unei înțelegeri. Aflu cu cale să lămuresc aceasta, fiindcă fostul ministru de școale Berzevici a amintit aici, că consfătuirile s'au început în urma stărilor, în care se află România. În acelaș timp se trece cu vederea, că însuși contele Tisa, ba chiar și contele Aponi au recunoscut, că prim-ministrul de acum, pe timpul când era ca președinte al dietei ne-ar fi recunoscut mai multe drepturi decât astăzi.

Mai mulți deputați au zis, că programul partidului național român cuprinde unele puncte, cari se pot asemăna cu trada-re de patrie. Dacă domnii deputați ar cunoaște mai de aproape mersul lucrurilor în decursul timpului, atunci ei desigur n'ar mai susține așa ceva, ba cu atât mai puțin ar putea numi trada-re de patrie împrejurarea, ca se stă de vorbă cu un partid cum e al nostru.

Deslegarea chestiei naționalităților calauzea pe oameni și la 1848 și 1849. Dați-mi voie să cetesc un plan de lege pentru naționalități, care era să se facă la 1848 și vă rog să-mi spuneți, dacă mai puteți zice despre programul nostru, că ar cuprinde trada-re de patrie? (Dl deputat Pop ceteste):

„Libera dezvoltare a fiecărei naționalități înăuntrul hotarelor Ungariei se asigură prin următoarele hotăriri: 1. Limba oficială în guvernare, la administrație, în dietă și la miliție rămâne cea maghiară. 2. Cu privire la celelalte limbi în țară au valoare următoarele reguli: În ședințele comunale fiecare poate vorbi în limba sa; limba protocolară o hotărăște liber majoritatea. 3. În adunările comitatelor toți acei cari au acest drept pot vorbi după cum vor voi în limba maghiară sau în limba proprie. În acele comitate, unde o naționalitate oarecare trece peste jumătatea populației, protocolul, dacă cere aceasta majoritatea, se face în limba acesteia. Insa corespondența cu guvernul sau cu alte autorități se face în limba maghiară. 4. La curțile cu jurați, la judecătorii de prima instanță, când procedura e verbală, se aplică principiul stabilit în p. 3 și 5. Limba de comandă a gărzii naționale e aceeași ca și limba în care se desbat afacerile comunale. 6. În școlile elementare instrucția se face totdeauna în limba comunei sau a bisericeii. 7. Limba matriculelor și în general a chestiilor bisericești totdeauna e limba parohiei. 8. Particularii își pot înainta recurs oricărei autorități în oricare limbă vor vrea. 9. Congresul bisericeii veterane se va convoca în fiecare an și va decide liber în orice chestii confesionale

și școlare, ca și celelalte confesiuni. Congresul are dreptul să aleagă episcopii și să decidă, că: oare națiunile sârbești română să rămână unite în privința bisericească, sau să se despărțească? Bisericele și școlile de rit vechiu se vor împărți de toate acele favoruri, pe cari statul le dă celorlalte biserici și școli. 11. Cei de rit vechiu, ei singuri își administrează și conduc fundațiunile bisericești și școlile. 12. Pe seama celor de rit vechiu se înființează la universitatea din Budapesta curs de profesori pentru teologie. 13. Mirile pentru oricare oficii și dignități, se fac numai după merit și învățături, fără orice considerare la naționalitate sau confesiune. 14. Guvernul este împuternicit să se ceară să execute punctele respective prinse în această lege. 15. Guvernul este încredințat mai ales să dea ascultare cerințelor drepte ale Sârbilor și Românilor să oprească orice plângeri drepte, fie pe baza puterii proprii, fie printr'un proiect de lege pe care-l va înainta adunării naționale. 16. În sfârșit, guvernului i se cere cea mai largă împuternicire să dea în numele națiunii iertare tuturor acelorora, care până la un termen hotărît vor depune armele și vor jură credință neatămării Ungariei.“

Acest plan de lege — spune mai departe dl Pop — cuprinde mai mult decât programul nostru și renumitul învățat maghiar Horvat Mihali a zis, că această lege ar fi fost frumoasă, și e păcat că nu a fost adus cu un an înainte, fiindcă atunci ar cum se desfășurau lucrurile în 1848. Poporul român pe acele timpuri se află într-o stare mizerabilă; abia la anul 1863 a urmat recunoașterea lui de a patra națiune în stat. Amintesc acestea, fiindcă, deși de atunci încoace noi am fost mereu împedecați în înaintare, — totuși nu eram în stare în care ne aflăm azi din puterile noastre proprii. Dar deja pe atunci, când poporul nu era liberat din iobăgie și înțepentă (domnii) aproape nu aveam, bărbați de stat de pe acel timp s'au convins, că fără drepturi de naționalitate și de libertate nu se pot indostuli și liniști naționalitățile.

Când s'a făcut alipirea Ardealului în Ungaria Români au fost contra. Atunci marele bărbat de stat Deak a făcut marturisirea, că drepturile naționale ale Românilor vor fi asigurate și prin unirea cu Ungaria. (Asta ar fi fost să urmeze pe legea de naționalități, care a rămas însă numai pe hârtie. *Red. Foi*).

După documentele și legile din 1848 și 1868, voi atingea acum alte împrejurări cari privesc mai mult partidul independent (koșutist). Acest partid învinuiește acum pe primul-ministru, fiindcă a cutezat să se stea de vorbă cu noi, ca partid politic. Se trece însă cu vederea, că nu la 1848 sau îndată după revoluție, când patimile erau în ferve, ci la 1862 Koșut Lajos (tatăl lui Koșut de acum) a făcut un plan de constituție (lege a țării), pe care dacă l'as prezentă eu în dietă, poate m'ați bate cu pietri. Koșut s'a lăudat cu acest plan și a murit fără să fi recunoscut, că doar el ar fi greșit prin facerea acelu plan, unde se zice: Fiecare comună își hotărăște limba sa oficioasă. În limba aceasta se vor ține consfătuirile și se vor purta scrisorile cu comitele suprem al comitatului, cu guvernul și cu dieta. Fiecare comună își alege liber limba de instrucție pentru școală. Fiecare comitat hotărăște cu majoritate de

voturi care limbă să se folosească în administrație. În limba aceasta se vor face dezbaterile și corespondența. Guvernul va răspunde și el în limba aceasta. La discuțiile din dietă fiecare deputat poate vorbi în una din limbile patriei. După acest plan de lege al lui Koșut — dacă s'ar fi înfăptuit — am putea vorbi și românește aici.

Mai departe a zis Koșut Lajos următoarele: Locuitorii țării pot ține libere întruniri în interesul naționalității lor și se pot organiza în societăți. Au dreptul să-și aleagă un șef de naționalitate, pe care îl pot numi voevod etc. Au dreptul să voteze statute în interesul organizației lor și a bisericilor și școalelor. Statul nu pretinde altceva dela ei, decât să facă cunoscute în public hotărârile și faptele lor. Unitate, înțelegere, frățietate între Unguri, Slavi și Români. Aceasta e dorința mea cea mai ferbinte, sfatul meu cel mai sincer. — Astfel cugetă Koșut cel bătrân încă la 1862, pe când partidul koșutist de acum cuprinde în sânul său pe cei mai mari șoviniști contra Românilor.

Mai țin să amintesc faptul, că toți vorbitorii opoziției maghiare și-au început vorbirile cu observarea: Cum de-a putut stă de vorbă prim-ministrul cu noi? Cu toate acestea eu cred, că acei deputați încă trebuie să recunoască și sămțesc în ei, cumcă noi suntem reprezentanții chemați ai unor mase mari. (Așa este! reprezentați milioane! *Red. Foi*). Desigur, că și contele Tisa a simțit, că stă de vorbă cu oameni serioși, căci altcum n'am înțelegere cum de Tisa, — care n'are obiceiul să-și piardă nici o minută vremea cu lucruri neserioase și nefolositoare — a stat timp atât de îndehungat în consfătuiri cu noi. Prin urmare Tisa a știut, că are de lucru cu oameni, cari reprezintă un popor și astfel vorbind cu noi, vorbește cu poporul nostru.

De ce n'a mulțumit pe Români răspunsul lui Tisa?

După acestea vreau să arăt pe scurt, pentru ce nu ne-a mulțumit răspunsul dat de contele Tisa. Precum am amintit, contele Tisa a declarat, că ne-am pus două puncte politice însemnate: unul, ca să ni se dea anumite garanții, că în părțile țării locuite în mare majoritate de Români să se numească slujbași români; al doilea, ca să primim anumite garanții, că în mai multe cercuri electorale majoritatea alegătorilor

să fie Români (adecă să fim siguri, că vom putea alege un număr mai mare de deputați).

Din cele publicate până acum v'ați putut convinge, că noi n'am cerut și nici n'am vânat după mandate. *Noi am cerut numai dreptate.* Noi n'am cerut nici o părținare, ci numai ca cercurile electorale să corespundă împrejurărilor noastre locale și numărului poporului nostru. În privința aceasta sunt una cu deputatul *Deji*, care a spus, ca să se susțină starea naturală (așa cum locuiesc oamenii) și să iee față de toți măsuri egale.

Că n'am fost mulțumiți cu noua reformă electorală, am arătat în decursul dezbaterii ce s'a ținut atunci aici. Noi am cerut și cerem o reformă electorală democratică.

În ce privește cererea noastră de a fi puși funcționari români în ținuturile locuite în majoritate de Români, trebuie să-mi exprim părerea mea de rău asupra celor spuse în privința aceasta de contele Tisa și de deputatul Berzevici. Prim-ministrul Tisa a spus în diferite rânduri cu privire la legea școlară a lui Aponi, că această lege fiind lege, el o va executa la tot cazul. Eu cred, că acelaș lucru ar trebui să se întâmple și față de legea naționalităților. Fiind și această lege o lege, ea trebuie executată (implinit cele spuse în ea). Contele Tisa a motivat neexecutarea legii naționalităților în mod foarte greșit și pentru noi Români în mod foarte nedrept. Înainte de toate această lege n'a fost adusă cu toată inima, iar cei chemați n'au voit niciodată s'o implinească. La doi ani după aducerea acestei legi, în 1870, s'a introdus virilismul (dreptul celor alși după dare), prin cecece s'a nimicit cu totul puterea naționalităților în adunările comitatelor. Nu ținuta Românilor a pricinuit neexecutarea acestei legi. Se știe doar că acei Români, cari n'au fost mulțumiți cu această lege, au intrat în pasivitate (n'au voit să mai iee parte la alegeri). Toate încercările de pe vremuri, cari s'au pornit pentru a face pe acești Români să se lapede de ținuta lor primind favoruri personale, au fost zadarnice. Ei mai bucuros au intrat în temnița, decât să primească favoruri personale dela guvern.

În ce privește făgăduelile făcute asupra învățământului și a școlii, trebuie să protestez în contra părerii, că copilul poate învăța deodată două limbi. Recunosc, că copilul va fi îndepătat cu ceva cuno-

ștințe de limbă, dar încolo nu va ști nici românește nici ungurește.

Contele Betlen în vorbirea lui despre împrejurările din Ardeal, a aruncat grave atacuri asupra noastră. Dar mă întreb, că oare ce-au făcut Români din Ardeal, ca să fie alarmată lumea maghiară în contra noastră și să ceară întărirea Ardealului? Pe lângă ce motive? Doar Ardealul își are fii săi, cari îl vor ști apăra și cari și în trecut l'au apărat.

Dar oare noi suntem cauza sărăciei grofilor din Ardeal? Ce am avut noi, ca să putem strică Ungurilor? Pe aceștia nu noi i-am ruinat, ci fudulia și mândria lor de pe vremuri. Și-apoi întreb pe acești domni, cari își tem atât de mult Ardealul: Pentru ce dau pustiirii acei munți bogăți în metale sau îi lasă să ajungă în mâni străine? Cum de se poate, ca să vină în această țară Nemți, Francezi și Englezi și să ducă cu ei bogățiile? Ei, s'au schimbat vremurile, astăzi cine vrea să trăiască trebuie să muncească! Prin urmare nu cereți ajutoare, ci ridicați-vă în picioare, munciți și nu invinuiți pe Români, că ei vreau să vă scoată de pe moșii și să vă ia pâinea din gură. O astfel de purtare numai patriotică nu este!

Contele Tisa a declarat că colonizările n'au izbutit. La asta are dreptate! Doar chiar în comitatul Aradului s'a întâmplat, că atunci când statul a voit să încaseze dela coloniști neînsemnatele rate pentru pământul dat lor, — aceștia s'au dus în comitatul Torontal, unde s'au așezat sub alt nume. Tot așa s'a întâmplat și cu Ciangăii. Când li s'au cerut ratele și au fost dați în judecată, ei au răspuns: „Doar n'am venit aici să lucrăm, ci să ne „puim“ (să ne înmulțim!) — Alt caz! Un învățător ungar, trimis să studieze de ce nu se întărește Săcuii, ci se duc în România, a raportat următoarele: Țăranii săcuii tocmai în urma ajutoarelor celor multe s'au desvâțat a munci, ei umplu des cărcimele și nu poți încăpea de ei pe uliți, atât s'au făcut de nesuferiți

Multe le-a mai spus încă dl Pop deputaților unguri, iar la urmă a zis, că între astfel de împrejurări a fost peste putință a se ajunge la o înțelegere. Ba suntem de părere, că chiar Tisa ne-ar fi dat puțină prețuire. *Iată ne mulțumeam cu sfărmituri.* (Așa este! *Red.*)

Cu paloșul.

108

Poveste vitejască din vremea descălecatului Moldovei

de

Radu Rosetti.

(Urmare).

Mai mulți din oamenii pe care-i trimise-se în căutarea Ilenei îl găsisse în Baia și-i adusesse veste că nu putuse să deie de urma ei. Mihu, în culmea desnădăjduirii, era hotărât să plece singur în căutarea iubitei, dar nu-i era cu putință s'o facă înainte de a fi dat seamă de cecece făcuse lui Stroici și Părintelui și de a se fi sfătuit cu dâșii asupra măsurilor ce erau de luat pentru viitor.

Găsi pe călugăr și pe Stroici cât se poate de mulțumiți de mersul împrejurărilor: erau cu desăvârșire stăpâni pe țară.

Toți knezii și juzii mai însemnați din Moldova sosise în Suciava și cu toții jurase

credința lui Bogdan. Acei care până atunci ținuse cu Sas, se lepădase de el sau fugise cu Curtea Domnească. Negustorimea română din Piatra, Rădăuți și Siret, ajutată de țărani marginași, izgonise pe namestnicii lui Sas pentru a pune ocărmitori aleși din rândurile ei și cu totul câștigați lui Bogdan. La Bacău, șoltuzul Mejer se retrăsese de bună voie cu toți pargarii, iar în locul lor fusese ales Alexa abagerul cu doisprezece pargari români.

Isaia și cu Stroici alcătuiască un sfat în care intrară cei doisprezece kneji mai de frunte din țară și merit să poarte toate treburile ocărmiturii. În gândul călugărului, Baloș era merit să fie pus în fruntea acestui sfat dar, în urmă, se văzută silit să-l înlocuiască prin altul căci bătrânul kneaz, când se 'ntoarse la Poiana, găsind casa lui arsă și pe Ileana răpită de Tătari, fusese lovit de damba și nu mai putuse să se scoale din pat.

Dar grija lor de căpetenie fusese alcătuirea unei oștiri stătătoare, înarmarea

țărănimii și împărțirea ei în cete, cu căpetenii încercate în treburile războiului și de încredere, spre a respinge încercările ce, fără indoială, erau să fie făcute de Unguri spre a aduce din nou, cu putere, pe Sas și pe ai lui în scaun. Și acuma banii adunați de Isaia fură de un folos neprețuit. Dintr'înșii se hotărâră lefi pentru treizeci de steaguri de călăreți și tot atâtea de pedestrași care urmau să fie ținute sub steag până la izbânda desăvârșită, să se cumpere cai și să se împrăștie bani la toți fierarii din țară pentru făurire de paloșe, suliiți, baltage, vârfuri de săgeți, de coifuri, platoșe și scuturi.

Ei mai hotărâră ca din ceata lui Mihu să alcătuiască o ceată aleasă, cuprinzând cinci sute de călăreți și o mie de arcași pedestri, a căror însărcinare era să străjuiască necontent înaintea oștirii românești. Petrea Cărăbuș, care sosise în ajun, se și apucase de alegerea lor și de punerea la cale a tuturor amănuntelor. Vestea că Petrea se află în Suciava bucură pe Mihu, căci el

Glasul unui Român învățat.

„Noi și Ungurii“

o conferență a dlui profesor universitar
A. D. Xenopol.

România are o seamă de bărbați învățați, cari se ocupă de aproape cu înaintarea neamului românesc. Ei scriu și urmăresc toate părțile bune și rele, cari contribuiesc la întărirea sau slăbirea Românilor. Intre acești bărbați se numără și dl A. D. Xenopol, profesor la Universitatea din Iași. Dl Xenopol este unul dintre acei învățați, care e mereu călăuzit și de soarta noastră, a Românilor din Transilvania și Ungaria. Dragostea față de noi l'a îndemnat, ca în timpul consfătuirilor de pace între Maghiari și Români, să scrie o seamă de articole asupra acestei chestiuni. Articolele dlui Xenopol au apărut partea cea mai mare în „Gazeta Transilvaniei“ din Brașov. Dl profesor e de părere, că o împăcare între Maghiari și Români e foarte grea, dacă nu chiar cu neputință, din cauza șovinismului unguresc. Acum, la 23 Februarie v. 1914, dl Xenopol a ținut o conferență în Focșani, unde a vorbit despre Români și Unguri. Din cele vorbite în acea conferență dăm și noi unele părți. Și anume, iată ce a spus dl profesor universitar Xenopol:

Voința omenească are puțină însemnătate în prefacerea popoarelor. Sunt porniri și împrejurări, și schimbări, cari hotărăsoarta națurilor. Eu nu recunosc nici puterea aceea, ca să ne lasăm în voia sortii și să nu mai facem nimic. În războiul din urmă Români au lărat alături cu schimbările firii, Bulgarii contra firii.

Asemănând lupta ce se desfășoară peste Carpați, între Unguri și Români, dl profesor arată că Ungurii se cănesc să stăvească un popor; Români își apără existența.

„Noi avem dreptul, ei lupta contra dreptului. Noi nu ucidem pe nimeni, ei vor să se întărească și să înainteze nimicind pe alții. Schimbarea firii (mergul unui cum se cade) și aici e de partea noastră. Și tocmai acest lucru știindu-l Ungurii, se sfoartează ca prin desnaționalizare să ne nimicască. În lume însă, nu înaintează decât lucrurile, ce au dreptatea ca fundament. E zadarnică încercarea de a-și asigura viața prin desnaționalizarea poporului românesc

era cunoscut de vrednic, atât Părintelui cât și lui Ștefan și-i era prin urmare mai ușor să plece pe vro câteva zile.

A doua zi Miha ieșise din Cetate, pe la prânzul cel mare, cu Petrea Carabus spre a merge să vadă o herghelie de cai care erau de vânzare de vale, sub biserica Mirăuții. Când ajunsese la capra podului de spre biserică, unul din strajari îi zise:

— Capitan, iată un flăcău care chiar acum o picat și voiește să vorbească cu Dumneata. Nu i-am dat drumul căci te-am văzut venind spre noi, și arată spre un flăcău voinic, de vro douăzeci de ani, care sta lângă dânsul cu pălăria în mână.

— Ce treabă ai cu mine, băiete, îl întrebă Miha cu blândețe.

— Dumneata ești Păunașul Codrilor? întrebă flăcăul cu oareșicare sfială.

— Da, zise Miha zâmbind, eu sunt Păunașul Codrilor. Ai să-i zici ceva?

Flăcăul tuși și zise:

— Ceeace am să-ți spun nu se cade să fie auzit de alții.

de rasă (viță) arică, rasă mai bună ca a Mongolilor.

Vorbitorul descrie apoi împrejurările, din cari s'a născut chestia naționalităților în Austro-Ungaria și frământarea în care a ajuns în timpul din urmă acest stat poliglot (locuit de mai multe națiuni), din cauza deșteptării popoarelor ce stăpânește.

Impăcarea așa de trimbițată dintre Unguri și Români nu s'a făcut, și nu din cauza contelui Tisa sau a partidului național, ci a puterilor care deosebesc pe cele două popoare. Va birui celce va fi la urmă părtinit mai tare de schimbările firii.

Ce datorie au Români din România liberă? Suntem datori să păstrăm ceeace avem. Ce avem? Avem o naționalitate unitară, care vorbește aceeași limbă, are aceleași obiceiuri și gânduri, locuind pe pământul cuprins între Nistru și Tisa. Aceasta să n'o perdem.

Până acum Ungurii au reușit să țină în frâu naționalitățile. În Austria fiind mai multe state mici, puterea de asuprire e mai slabă ca în Ungaria. De fapt Ungurii conduc trebile monarhiei și jumătatea ungurească are mare înțiuire asupra celeilalte părți austriace. Prietenia noastră cu monarhia de peste Carpați e nepotrivită și păgubitoare. Ținuta Românilor din Regat e lămurită: să apărăm pe Români din Ungaria, caei slăbind ei, însemnătatea noastră va scădea, deci puterea Românilor se sprijinește pe toți Români.

Cu nici un popor din lume soarta n'a fost mai vitregă. Ne-a împărțit la trei state, care stăpânesc între ele mantia sdruntată a poporului român. — Români din Regat trebuie să-și apere frații de peste hotare.

Nu putem prevedea ceeace se poate întâmpla. Suntem datori să întărim simțul național al poporului român și mai ales să întărim clasa de jos. Pe țaranii noștri (adeci cei din Regat) trebuie să-i respătim printr'o împroprietărire cum se cade. Reformele anunțate (despre cari am scris și noi în numărul trecut. *Red. Foli Pop.*) trebuie implinite. Țaranii la 1907 (când s'au răscolit contra unor ciocoi și a arăndașilor Oveci) au sdruncinat temelul edificiului nostru național; dar tot ei, la 1913, ne-au dat sralucirea biruinței și pacea dela București. A lasă țaranimea în parăire este o crimă. De aceea trebuie implinite reformele anunțate.

Miha făcî un semn: Petrea și cu străjarul se dădură la o parte.

— Eu, zise atunci flăcăul, sunt Gheorghe a lui Ghiță din Iftime Creangă din Humulești. Lunea trecută, un moș al meu, Nichifor Vlaja și cu mine, am luat dela vādăna Anica Bunduc pe o jupâneasă cu piciorul scrintit, căreia vādăna îi zicea Vidra și am dus-o cu carul cu patru cai la un rateș care se află în Ciortolom, nu departe de satul Capăta, deasupra Troțușului. Jupâneasa era frumoasă dar hursuză rău: cât o ținut călătoria noastră, două zile și două nopți, n'am auzit zece cuvinte din gura ei.

Miha crezând că flăcăul este trimis de Vidra, față i se posomori și făcî un semn de nerăbdare.

— Spune ce ai de spus în puține cuvinte, zise el scurt flăcăului, căci n'am vreme de pierdut ascultând povești lungi.

Flăcăul, fără a părea mișcat de întreprere, urmă.

— Dupăce am ajuns la rateș, noaptea târziu, am îngrijit de cai și le-am dat dru-

Ce scriu alte gazete?

„Minerva“ (București), o foaie frunte în România, ocupându-se cu vorbire din dieta ungară asupra împăcării între Români și Maghiari, face următoarele conștatări: Dacă la 1868 Români nu erau mulțumiți cu ceeace cuprindea legea pe egală îndreptățire a naționalităților, pot să fie mulțumiți la 1914 cu mai puțin decât atât. Conștiința neapărată lipsă a orișicărei înțelegeri e implinită fără de restrângeri și cu bună credință legii dela 1868.

Iar lucrul acesta e peste putință, — zis-o chiar însuși contele Tisa. Organiza dinlăuntru a regatului ungar e făcută așa me astfel, ca guvernul să nu poată duce îndeplinire voința monarhului, dacă voința n'ar fi tot ca a națiunii maghiare. Contele Tisa poate să făgăduiască mare cu sarea, să ia ori și ce obligămant, să facă chiar legi, — dar nici el, nici dieta, și regele apostolic al Ungariei nu pot să garanteze, că comitatele vor implini orăori legi, cari nu le vin la socoteală celor din neam în neam trăiesc împărțindu-se din venitele statului și consideră statul drept un izvor bun numai pentru dăna pentru slugile lor.

„Drapelul“ (Lugoj) scriind asupra mersului desbaterilor în dietă, spune și altele: Nu mai incăpe îndoială, căci la marginile, pe cari și le-a pus Tisa, nu reuși să dea pornire unei dezvoltări nice a lucrurilor, cu toate aceste s'a în mișcare chestia, care nu se mai pot opri, decât la punctul ei de odihnă.

Și dacă s'au și improspătat multe vorbe tocite în desbaterea acestor unele totuși nu ne-am mai întâlnit vorba, că în Ungaria nu există chestia naționalitate. Această vorbă comoda, păcătoasă, a dispărut de pe suprafața

Astăzi nimeni nu cutează să mai treacă la îndoială, că în Ungaria există o chestie de naționalitate și că însemnătatea ei e atât de mare, încât în fața ei se perdesc deosebirile de partid, toate patimile au nesozotit până acum viața partidară. Mișcarea pentru deslegarea acestei chestiuni s'a pornit. Singura cale mai toare este cea dată prin hotărîrea partidului național. Pe aceasta vor trebui vreme să o recunoască și asupritorii și dacă voiesc îndreptarea relelor din

mul la păscut; am mâncat și ne-am cămoșu meu afară, pe prispă și eu în cărateș nu erau alți călători decât noi. Miha nostru rămăsese tras chiar lângă poartă. Poate să fi fost miezul nopții când s'a trezit, așa, fără nici o pricină. Ma nu iam ca să adorm iar când, într'una din liuțile în care se adăpostesc călătorii, auzit sgomot de glasuri, lovituri și țese; mi s'o părut că cunosc glasul nesei Vidra. M'am dat binisor jos, și apropiat de locul din care pornea și atunci am auzit cât se poate de lăglasul Jupănesei, certând pe cineva cu nenie, lovituri și bocete. Vuetul pornea chiliuța de pe urmă, cea despre grajd prin crăpătura ușii se vedeă lumină. M'am apropiat mai tare, am văzut lumina și în păretele despre grajd. M'am de acel părete care este de bărne, țese și vărute pe dinlăuntru și pe din afară se vede, că într'un loc păretele fusese lovit coarna unui bou, căci tencuiala căzuse și dinlăuntru și pe din afară, iar o barmă

Șovinismul maghiar în dietă.

Discuția asupra stărilor dintre Români și Maghiari.

Desbaterea în dietă asupra vorbirii prim-ministrului Tisa, în legătură cu consfăturile de pace, încă nu s'a sfârșit. După-cum am spus și în numărul trecut, la „Ultime știri“, Mercuri (în 11 Martie n.) groful Bethlen a ținut o vorbire veche-mentă contra Românilor, numai ca aceea. Acest grof-trântor se bucură, că înțelegerea n'a reușit. El nu se poate împăra nici cu aceea, că contele Tisa a stat de vorbă cu conducătorii Românilor. Prin acest fapt Tisa a săvârșit un păcat neiertat. Capul cel cuminte al lui Bethlen e plin tot de gărgăunii, că România vrea să cuprindă Ardealul. Și-apoi împăcarea (pactul) ar fi fost o adevărată cinste făcută Românilor în paguba Ungurilor. Primul-ministru trebuia să fi cerut și părerea Ungurilor ardeleni, când a pornit aceste consfătuiri, iar nu să părătească partidul revoluționar al Românilor! (Poftim minte și judecată de grof ungar! Conducătorii Românilor, fiindcă cer dreptate egală pentru toți cetățenii țării, sunt numiți revoluționari. *Red. Foi*). Focul contra Ungurimii pornește din Viena cu ajutorul României și a stărilor prezente în Europa. Groful Bethlen întreabă pe Tisa, dacă naționalitățile i-au dat garanții, că ura contra Ungurilor va înceta în toate instituțiile înființate de naționaliști? (La Români nu e vorba de ură contra cuiva, ci numai de-a ne apăra contra celor ce ne batjocoresc și ne asupresc mereu. Să înceteze șovinismul maghiar cu batjocurile și asupririle contra noastră, iar atunci se domolesc toate. Să vedem noi în viața de toate zilele, că între Maghiari și Români nu se face nici o deosebire, nici o părtinire, că noi nu suntem priviți peste umăr și dați înapoi, — iar atunci pacea urmează dela sine. Cum stau lucrurile azi în Ungaria, noi nu simțim, că în această țară toți locuitorii au *drepturi egale*. De prezent noi știm și vedem, că numai la plățirea dărilor și cătane nu ne trece nimenea cu vederea, încolo fiecare tras-impins, pripășit printre Români, încearcă să-si bată joc de noi, fiindcă ținem la legea și neamul nostru, cum țin toți oamenii din lume. *Red. Foi Pop.*).

După groful Bethlen a urmat la cuvânt deputatul slovac Juriga, care a încercat să combată spusele lui Bethlen, zicând: După vorbirea numitului grof nu ne-ar rămânea alta de făcut, decât să ascuțim săbiile și să umplem armele. Mi-ar fi părut mai bine, dacă contele Bethlen luă o ținută mai liniștitoare. Astăzi naționalitățile sunt iobagi, cari trebuiesc liberați. De aceea rog partidele politice să iee o altă ținută și față de Români, și să nu provoace tot mai mult naționalitățile, cari sunt hotărâte a lupta cu cea mai mare îndârjire. Ideea călăuzitoare să fie: *Leben und leben lassen* (o înțeleaptă vorbă germană, care zice: „Trăiește, dar lasă și pe alții să trăiască!“)

În ședința de Joi (12 Martie n.) au vorbit iarăș o seamă de șoviniști. Cel dintâiu a fost **Saghi Gyula**. Acesta nu vrea să lase nici o joată din legea lui Aponi. Ceeace vrea Tisa să dea Românilor e în paguba Ungurilor. Prim-ministru Tisa a spus într-o vorbire a lui: „Aponi e foarte mândru de jurământul ce trebuie să-l depună învățătorii, de inscripțiile de pe pereții școlilor și de micii *ingerasi vâpsiți a-olo*. Acestor lucruri nu li se poate da însă, prea mare însemnătate“. Că prim-ministru Tisa a putut vorbi așa ceva e grozav — a zis șovinistul Saghi. Asta e trădare de patrie, a vătămat vapa statului. Un astfel de ministru ar trebui alungat din postul său. Consfăturile purtate cu Români sunt înjositoare pentru noi, chiar și în cazul când Români ar primi propunerile contelui Tisa. Dacă contele Tisa e pătruns de simțământul național, atunci el nu trebuie să se înțeleagă cu Români, cari nu așteaptă decât o incurcătură mare europeană, spre a se despărți de Ungaria.

O vorbire mai cumpănită și mai cuminte a ținut deputatul opozițional **Deji** (cel care a făcut desvelirile contra fostului prim-ministru Lukaci și a partidului guvernamental). În general și Deji se alătură la spusele lui Bethlen, fiindcă amândoi fac parte dintr'un partid. Încolo cinstește pe Români, pe cari îi cunoaște bine, fiindcă a fost funcționar printre ei; apoi urmează: Sunt pentru executarea legii de naționalități, fiindcă corupțiile și volnicțiile, cu cari au fost maltratate naționalitățile, acum se

răzbună asupra Ungurimii. Eu nu mă mir de cece se scriu în străinătate despre Maghiari (ca de pildă Englezul Scotus Viator), fiindcă scriu adevărul. Români cer egalitate, iar legea care față de Români nu are măsuri egale, pentru ei n'are nici o valoare. Poporul român va lupta totdeauna pentru democrație (drepturi egale pentru orice om). Asta e părerea mea. Răspunsul prim-ministrului Tisa nu-l iau la cunoștință. (Acest deputat maghiar am putea zice, că e singurul, care a vorbit lămurit și pe față, fără a ascunde lucrurile. Din contră, el a pălit cuiul în cap și le-a spus buchile multor șoviniști Maghiari. E drept, că peste tot luat și el s'a alăturat la cele spuse de contele Bethlen. Dar asta a trebuit s'o facă și în urma împrejurării, că ambii sunt într'un partid și pe deasupra *Maghiari*... Încolo Deji a spus și multe adevăruri. *Redacția F. P.*).

În ședința de Vineri (13 Martie n.) primul vorbitor a fost deputatul sas guvernamental **Rudolf Schuller**. Făcând el parte din partidul lui Tisa, să n'țelege de sine, că ei (Sașii) sunt mulțumiți cu politica prim-ministrului. Intreagă vorbirea lui e ținută din punctul de vedere al politicii săsești. De altcum spune, că s'ar bucura de-o împăcare între Maghiari și Români. (E întrebarea, cum cugetă la inimă asupra acestui lucru! *Red. F. P.*). Când a sfârșit, Schuller a fost aplaudat de partidul guvernamental.

A vorbit apoi șeful partidului koșutist **contele Karoli**, căruia încă îi pare foarte rău, că Tisa a stat de vorbă cu Români, cari vorbesc în numele unui partid desființat de guvernele de mai înainte. Consfăturile cu Români sunt în legătură cu starea politică din afară. Ungurimea trebuie să protesteze, că de dragul unei puteri străine dinafară e vorba să se facă concesii Românilor de aici. (Îngâmfatul de grof să vede, că știe ce știe, mai cu seamă fiind el cumnat cu Berchtold, ministrul de externe al Austro-Ungariei. *Red.*). Ministrul austro-ungar la București, Czernin, a desmintit vorbele lui Tisa, care zicea că nu-i nici un ameste dinafară în aceste consfătuiri. Într'alt stat oameni ca Tisa și Czernin sburau în 24 de ciasuri dela locul lor. (Poroditele koșutiste aplaudază.) — La urmă chiar și Karoli tot trebuie să recunoască o seamă

ridicată, așa că punând ochiul la borta din care ieșea lumină puteai să vezi tot ce se petrece în chilie. Am văzut pe Jupâneasa Vidra în picioare, cu un biciu în mână, stând înaintea unei fete care ședeă tupilată pe colțul unui pat și lovind-o din când în când cu biciul. Fata gemea și plângea; fața fiindu-i acoperită cu mâinile nu puteam s'o văd. La ușa chiliei sta în picioare o femeie bătrână, cu brațele încrucișete; auzeam orice cuvânt zicea Jupâneasa Vidra. Ea muștră pe fată pentru că-i furase inima Paunașului Codrilor și umblă prin păduri singură cu dânsul, și acuma flăcăul se opri și se uită în ochii lui Mihu.

Acesta se făcuse alb ca varul, un tremur îi apucase tot trupul lui de urieș, dar stăpânindu-se, zise băietului cu un glas înădusit:

— Urmează.

— După fiecare muștrare croia fetei vro câteva cu biciul și o nemereă când pe cap, când pe umere, când pe brațe; biata fată nu zicea nimica dar plângea și gemea

când loviturile erau mai puternice. Își era mai mare milă! Și Jupâneasa nu s'ar mai fi săturat să bata pe fată până în ziua de n'ar fi fost femeia cea bătrână, care se apropie de dânsa și-i zise să nu se tulbure atâta și să meargă să se culce, că doar mai are vreme să bată pe acea nevrednică și în nopțile următoare. Jupâneasa o mai dat fetei vro câteva bice, apoi o ieșit cu bătrâna după ce o închis ușa cu cheia. Și după ce o ieșit, trecând o bucată de vreme, am văzut fața fetei, căci o ridicat ochii și mâinile la cer și o strigat:

— Dumnezeu, fie-ți milă de mine și mă stringe de pe acest pământ.

Când am văzut fața ei, am crezut că văd fața Maicii celei Prea Curate, atât era de frumoasă! Însă n'am putut s'o privesc mult, căci bătrâna s'o întors, o deschis și o luat o luminare pe care o uitase aprinsă pe o meseșoară. Apoi, luând pe față de braț, o silit-o s'o urmeze în altă chilie, mai depărtată, având grija, înainte de a ieși, să stingă lumina din acea în care fata

fusese închisă. De ar fi rămas acolo, m'ași fi încercat să vorbesc cu dânsa prin borta din părete; m'ași fi încercat să găsesc chiar chilia unde era închisă acuma, dar în întuneric era greu și mă temeam să fac zgomot și acei din rateș m'ar fi putut aude. M'am dus iar să mă culc dar n'am mai închis ochii. Am plecat Joi, când se crăpa de ziua și cum ne-am depărtat de rateș, am și spus moșului meu ce am văzut și ce am auzit. Iar el, după ce s'o gândit, o deshamat pe praștinașul cel mai iute dela căruță, mi-o dat un zlot din cinci care-i primise dela Jupâneasa și mi-o spus să nu cruț nici calul nici banii, să dau de Dummeta și să-ți povestesc toată întâmplarea. Am mers zi și noapte, am schimbat calul de patru ori și mai adinioarea am sosit aice.

Mihu chemă pe Cărăbuș care, grăbindu-se să s'apropie de căpitanul său, se spăimântă când îi văzu fața.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Căpitan, ce ai auzit de ești atât de galbăn la față?
(Va urma).

de neajunsuri, zicând: Sunt o seamă de rele în țara aceasta, dar ele îi apasă deopotrivă atât pe Maghiari cât și pe Nema-ghiari. (Asta nu-i chiar așa, cinstite grof! Naționalitățile sunt cu totul altcum apă-sate decum Maghiarii! *Red.*) Cauza relor, spune Karoli, trebuie căutată în sistemul, care stăpânește țara de 30 de ani, — acest sistem e întemeiat pe minciună... (Asta vei fi având dreptate! *Red.*)

A luat cuvântul apoi **prim-ministrul Tisa**, care zice, că se bucură de mărturisirile lui Deji, pe care l'a auzit vorbind, că el (adecă Deji) cinsteste și iubește pe Români. Tot așa sunt și eu, — a zis Tisa. Dar îndată a întors coarda, spunând prim-ministrul mai departe: Cât pentru împlinirea legii de naționalități, asta e un lucru foarte gingaș. Și eu cred, că dacă nu voim să îndeplinim cele spuse în acea lege, apoi atunci e mai bine să spunem asta pe față. Eu am și spus lucrul acesta. Voiu lucra însă și mai departe pentru ajungerea unei înțelegeri între Români și Maghiari. (Înțelegem! Tisa va lucra „cu cinste și cu iubire“, — vorbe goale, — ca să ne împace cu ceva sfărmituri slabe și făgădueli de 'mplinit la mii de ani. Răul lui e însă, ca nu-l mai crede nime dintre noi. *Red. Foi.*)

Vineri (în 13 Martie n.), la 4 ore după amiază, a urmat la cuvânt deputatul naționalist **Dr. Stefan C. Pop**, ales în cercul Șiriei lângă Arad. Domnișoara a dat răspunsul cuvenit tuturor deputaților soviniști, nu mai puțin și grofilor-trântori din Ardeal, cari strigă mereu ca: Ardealul e în pericol! În schimb ei nu fac nimic, decât își încarcă moșiile cu datorii și che-fuesc până nu mai pot, iar bietii oameni ai noștri sunt siliți a lua drumul pribegiei spre America. De altcum, din frumoasa vorbire a dlui Pop dam parțile mai însem-nate la alt loc al foii de azi.

Sâmbata și Luni dieta n'a ținut se-dințe. Marți (în 18 Martie n.) s'a început din nou desbaterea asupra stărilor dintre Maghiari și Români. În ședința aceasta a vorbit și deputatul sas **Neugeboren**, care află cu cale străduințele lui Tisa de-a des-legă chestia naționalităților. Asupra legii școlare a lui Aponi zice, că aceasta îngreu-nează învățământul. De aceea, în interesul Germanilor din Banat, cere introducerea acelor ușurări, pe cari Tisa le-a făgăduit cu privire la legea lui Aponi. În ședința de Marți după amiază au vorbit **Szabo** și ministrul de agricultură **Ghilani**, care zice că guvernul nu se va lăsa de colonizari. După Ghilani a urmat baronul **Banfi** și **Gieswein** (preot romano-catolic). Cel din urmă a cerut revizuirea legii de naționalități din 1868.

Mercuri au vorbit **Guert** (din partidul guvernamental), care e contra introducerii limbii române la judecătoria. A urmat apoi **Poloni**, care învinuște pe Români pentru atentatul dela Dobrișin, iar după aceea zice că Românilor de aici se fac concesii, ca astfel să fie iarăși câștigată România în Tripla-Alianță. Aceasta nu e însă chiar evanghelia Ungurilor, doar ei și afară de Tripla-Alianță își pot afla scut! (Poloni se cugetă desigur la o împrietinire oarecare cu Rusia, numai cât în calea unei astfel de împrietiniri stau procesele Rutenilor și alte multe. *Red.*)

Inarmările Rusiei.

Temeri de un mare războiu apropiat. — Își măresc armatele Rusia, Germania, Franța, precum și toate celelalte state mai mari sau mai mici din Europa.

De câțiva vreme încoace se vorbește tot mai mult de un mare războiu european. În legătură cu un astfel de războiu e numită la locul prim Rusia, care s'ar putea întâmpla să atace Germania sau Austro-Ungaria. Alarma în privința aceasta a dat-o o foaie germană de frunte „Kölnische Zeitung“, care de altcum are legături cu guvernul din Berlin. După aceea, la câteva zile guvernul din Berlin a dat o lămurire prin foaia berlineză „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“, că certurile oficioase ale Germaniei n'au nici o știre despre stări atât de îngrijitoare. Tot cam în felul acesta a făcut o declarație și Sasanov, ministrul de externe al Rusiei. Ar urma deci să credem, că totul e numai vorbărie și de fapt nu-i nimic nelinistitor.

Urmărind însă lucrurile mai deaproape și mai afund ceva, trebuie să constatăm că ceea ce spun guvernele — prin oamenii sau gazetele lor — nu e totdeauna curatul adevăr, ci mai mult numai liniștirea mulțimii. Pe sub mână și în ascuns, se lucră cu totul altcum.

Fapt este, că toate statele își înmulțesc și întăresc armatele. Aceste constatări nu sunt vorbe frumoase teliuite de cutare ministru, ci fapte, prin urmare ele vorbesc singure mai mult decât orice lămuriri măgulitoare de-ale ministrilor.

Dintre statele europene, cel dintăiu care a început întărirea armatei după războiul balcanic, a fost Germania. Acestea i-a urmat Franța și Rusia; Austro-Ungaria înca e pe cale, precum și România dimpreună celelalte state balcanice.

Despre Rusia până acum se tot scrie, că face *mobilizări de probă*, dar incolo n'ar avea gânduri de războiu, ci planuește numai deprinderi de arme mai cum se cade ca în trecut. Lumea europeană ar putea crede în urma urmei și aceasta, mai cu seamă fiindcă știrile din Rusia nu se pot ușor controla la fața locului, nefiind prin Petersburg de pildă chiar atâta lume străină ca prin Berlin sau Paris.

Dar și aici s'au ivit fapte, cari altcum arată starea lucrurilor. S'a aflat, că Sâmbata trecută дума (dieta) Rusiei a ținut o ședință secretă cu invoirea Țarului. La aceasta ședință au luat parte ministrii și vr'o 65 de deputați, cari toți s'au legat pe cuvântul lor, că vor ține în secret cele dezbătute și hotărâte în ședință. Astfel nu s'au putut afla amănunte chiar șigure dela ședință, dar e sigur că дума s'a ocupat cu urcarea armatei și cheltuelile de lipsă. Ba o foaie din Berlin (Berliner Tagblatt) e informată, că în ședința secretă s'a vorbit și despre aurul ce-l are Rusia, despre rezerva de bani a țării și despre vapoarele de războiu. Se mai susține, că ministrul rus de războiu a cerut urcarea armatei cu 460 mii de soldați, prin ceea ce armata rusească se urcă la un milion și 700 mii în timp de pace. Cheltuelile împreunate cu această urcare ar fi 500 milioane de ruble (o rublă are 2 cor. 50 bani), cari cheltueli să se împărțească pe 3 ani. Ar urma deci că Rusia azi-mâne poate pune pe picior de războiu 1 milion și 700 mii de soldați, cari îndată să fie gata de luptă. În caz de mo-

bilizare Rusia poate chema sub arme peste 6 milioane de soldați.

O mare adunare s'a ținut în Petersburg Dumineca trecută, când s'a vorbit despre ultimele procese ale Rutenilor din Ungaria. Adunarea a fost condusă de Bobrinski și cele vorbite acolo au fost îndreptate contra monarhiei austro-ungare.

Bobrinski, care e un mare dușman al Monarhiei și al Nemților peste tot, ar fi declarat zilele trecute unui corespondent dela un ziar maghiar: Rușii vreau să-și tragă socoteala cu Germanii. Când va veni acest moment și Ungurii vor fi pe partea Nemților, de sigur că vor avea de contră pe Ruși. Noi Rușii nu ne putem împăca cu întinderea tot mai mare a Germanilor. Azi mâna cuprinzătoare a Germaniei ajunge dela Berlin peste Constantinopol până în Asia mică și Persia. Germania are prea mare trecere în Constantinopol, iar nouă ne trebuie *Dardanelele* (strâmtoarea de mare de lângă Constantinopol), fiindcă altcum nu putem mișca în lume. Și-apoi mai sunt și *invoielile comerciale cu Germania*, care se sfârșesc în 1917. Acestea s'au încheiat pe urmă când noi purtam războiul cu Japonia. Aflându-ne atunci strămtorați, am fost siliți să primim totul cum a dă Germania. Un războiu între Slavi și Germani poate să se mai amâne, dar poate să izbucnească și în curând.

Legătură între statele balcanice.

O gazetă din Sofia (capitala Bulgariei) a publicat știrea sensațională, că între Serbia, Grecia și Muntenegru s'ar încheiat un contract secret, pentru un timp de 10 ani, care contract cuprinde următoarele puncte: 1. Statele susnumite se obligă între ele a respecta pacea dela București. 2. Dacă ar fi atacat careva din aceste state, celelalte două sunt datoare să-i stă în ajutor. 3. În curs de trei ani sunt datoare guvernele să urce numărul soldaților în Serbia la 450 mii, în Grecia la 380 — și în Muntenegru la 30 mii. 4. Întâmplându-se să aibă războiu cu Bulgaria, teritoriul bulgar va fi astfel împărțit, că două părți din trei primesc aliații, iar o parte din trei se va da României. 5. Serbia și Grecia vor înțelege între ele asupra afacerilor comerciale și școlare. 6. Cu privire la Albania toate statele susnumite vor avea o influență politică unitară (una ca alta). 7. Statele-majore (căpeteniile armatelor) ale statelor aliate vor sta mereu în legătură cu România acum înainte. — Că intrucât e ceva adevărat sau nu, din cele de mai sus, până acum nu s'a lămurit. Știrea a fost publicată întâiu de ziarul bulgar „Cambana“.

Ape mari.

În urma topirii prea iute a zăpezilor râul Tisa a crescut în mod îngrozitor. În zilele trecute s'a revărsat în mai multe părți. La Sighetul-Marmației a fost inundat podul și trei case prăbușite.

Murășul încă s'a revărsat prin multe locuri. Primejdie mai mare a fost în Reghinul săsesc și Murăș-Oșorhei. În s'au luat din vreme măsuri de apărare în locurile de pe lângă râu să nu fie inundați. În Deva a pătruns apa pe mai multe locuri. De prezent atât apa Murășului cât și a Tisei scade. S'au făcut însă pagube de însemnate prin multe părți.

De trei zile...

De trei zile ciartă 'n casă,
La vecinul cum n'a fost.
Dar cum nu? Că-i sfântul post
Și Maria nu se lasă
De năravul ei, — ea iasă
Și acuma la porțiță,
Când îl vede pe Gheorghită,
Deși tată-so, curat,
I-a spus: fată nu-i iertat!
Dar Maria știe una,
Că Gheorghită e frumos;
Ce-i pasă, că-i mâniaș
Tată-so; — ea țese 'ntr'una

Visul, că la Paști cumuna
Va purta-o ca mireasă;
Ea va fi cea mai făloasă,
Că va avea de bărbat
Pe cel mai frumos din sat.

Alaltăieri, din ocol,
A ieșit iar la porțiță
Să dea față cu Gheorghită,
Să stea cu el pe podmol.
Dar i-s'a 'mplinit — cu gol.
Tată-so venind din șură
A zis vorbă rea din gură,
Ca să-și stâmpere năcazul:
„Fată! îți sucesc grumazul!“

De atunci ciartă 'n casă,
Vorbe slabe, 'njurături;
Mama, fata, două guri
Când pornesc, bătrânul lasă
Pânea din mână și iasă...
Iară ele foc și pară
Slobod după el pe-afară.
Dar noroc, că stau în loc,
C'ar luă și șura foc...

Petru O. Orlășanu.

Cum fac Americanii judecată de mulțori.

Așa că nu mai rabdă până când se introduce cercetare și pe baza dovezilor se pedepsește cel vinovat. — ci îi fac ei indata judecata, dacă îl pot prinde. Un astfel de caz s'a întâmplat într'un sat american cu doi făcători de rele. Aceștia au pus foc în două părți ale satului, cu gândul, ca în incurșala și spaima ce se va naște, să poată apoi fură incoace și 'ncolo.

Dar oamenii din sat au băgat de seamă

ce e la mijloc; s'au pus cu toate puterile și au stâns focul, iar după aceea au plecat în căutarea răufăcătorilor. Sătenii, pe jos și călări, înarmați cu revolvere și laso (o curea lungă de peste 10 metri, la un capăt cu un fel de bilț; o folosesc ciurdarii și stăvarii în America pentru a prinde vitele), au cercetat peste tot locul. În fine i-au aflat pe bandiți într'o colibă. Până a nu fi pus încă mâna pe ei, un sătean a și

pușcat într'un bandit, care a căzut îndată la pământ. Celalalt, văzându-și moartea cu ochii, se ține de bărnele colibii, dar la o apărare nu se mai poate cugeta, știind că i-a sosit ciasul de răsplată pentru faptele făcute. Un alt sătean îi aruncă bilțul înainte, iar peste câteva minute soarta banditului e gata: zace lângă soțu-său. — Chi-pul nostru ne arată această scenă.

Știrile Săptămânii.

Sibiiu, 19 Martie n.

In cinstea dlui Octavian Goga

autorul dramei „Domnul notar“, s'a dat în București un mare banchet, care a avut loc Joi seara în 12 Martie n. Au luat parte peste 200 persoane de frunte, domni și doamne. S'au ținut mai multe vorbiri, între cari cea dintâiu a fost a arhimandritului Scriban, care scoțând la iveală însemnătatea activității lui Goga, a închinat pentru Regele Carol. Au mai vorbit apoi domnii Diamandî, George Bogdan-Duică, Emanoil Antonescu, N. G. Popovici, Dr. Lupu etc. La urmă s'a sculat dl Goga, care prin cuvinte pătrunzătoare a mulțumit tuturor celor de față pentru cinstea ce i-au arătat-o, amintind totodată despre gândurile, ce l'au îndemnat a scrie această piesă, zicând: „Scrisul meu e un strigăt din vaerul celor mulți... D-Voastră m'ați răsplătit aci, în inima Românismului, cum nu mă așteptam. Asta dovedește, că m'ați înțeles și ați îmbrățișat cu căldură gândurile sufletului nostru, al celor de dincolo. Inchin deci pentru viitorul Românismului“.

Piesa dlui Goga se reprezintă încă mereu la Teatrul Național din București, de câteori în fiecare săptămână. Și totdeauna teatrul e plin. In mai multe rânduri i-s'au adus dlui Goga furtunoase ovațiuni în decursul reprezentațiilor. Studenții universitari au cântat între acte „Deșteaptă-te Române“, noul marș din timpul mobilizării „La arme“, „Pe-al nostru steag“ etc. Intre multele cadouri, făcute dlui Goga din partea publicului, se află și o măreacă cunună cu inscripția „Poetului Asupriților“.

Deja după primele reprezentații s'a svonit, că ministrul austro-ungar Czernin dela București s'ar fi întrepus, ca să nu se mai reprezente această piesă, care ar putea avea de urmare îngreunarea unei înțelegeri între Români și Maghiari. Știrea s'a desmintit din unele părți, dar svonul tot se susține din partea multora.

† Paul Mudrony. Unul dintre cei mai aleși fii ai poporului slovac, a încetat din viață în Turoș-Sănmărtin în etate de 70 ani. El a fost cel mai inflăcărat naționalist slovac, care neîncetat a luptat pentru câștigarea de drepturi pe sama fraților săi. Era soțul de luptă al tuturor celorce cerea drepturi pe sama nemaghiarilor din această patrie și nici când nu și-a pierdut nădejdea în izbânda cauzei, căreia și-a dedicat întreagă viața. A fost înmormântat cu cinstea unui mare bărbat și e plâns de întreg poporul slovac.

Pășania unui Român din țară. Dl George Cădere, neguțator din comuna Copău de lângă Iași (România), având afaceri de comerț prin părțile Bistriței, a fost luat de jandarmi și ținut 6 zile în arest, la casarma jandarmilor. Dovedindu-se nevinovăția omului, l'au pus în libertate, dar când omul a protestat și a cerut satisfacție (reparație) pentru zilele pierdute Măria Sa jandarmul a dat din umeri și a rămas dator cu răspunsul. Cazul s'a arătat conzului român din Budapesta, spre a se lua măsuri, ca să nu mai fie năcăjiți oamenii din România de autoritățile dela noi, cari de când cu atentatul dela Dobrișin, în tot Românul văd un șpion sau un Kattaroff.

Spre știre. In zilele dela 1 Februarie st. n. până prin 10 Februarie n. s'a întâmplat, — din greșeala unei persoane din administrația Fcii, — că abonaților noi nu li-s'a trimis la toți cu numărul cel dintâiu și un călindar de părete. Facem deci cunoscut, că toți obonații noi *din acele zile*, cari n'ar fi primit acest călindar, să ne scrie și o să le trimitem bucuroș câte un exemplar, fiindcă mai avem din ele. N'a fost reavoință la mijloc, ci o greșeală din partea unei persoane, pentru ceace rugăm să nu fie supărare.

La ședința literară a 3-a a Reuniunii meseriașilor sibieni, ce se va țineă Joi, în 13/26 Martie n. 1914, la ora 8 seara, și-au oferit binevoitorul concurs mai mulți din profesorii nostri sibieni.

Când papa e bolnav. Vestindu-se în Roma, că papa ar fi bolnav, o mulțime mare de oameni s'au strâns înaintea palatului papal spre a cere informațiuni despre starea capului bisericesc. Lumea s'a împrăștiat numai după ce i-s'a spus, că nu e vorba de ceva morb greu, ci numai de o slăbiciune trecătoare.

Marile manevre împărătești se vor țineă anul acesta în jurul Orăzii-mari. La aceste manevre va lua parte și moștenitorul de tron Carol Francisc Iosif, ca comandantul regimentului 39 de infanterie. Pentru învartirarea înaltului oaspe se fac pregătiri de pe acum. (Carol Francisc Iosif e al doilea moștenitor de tron, ce vine după Arhiducele Francisc Ferdinand, care a împlinit deja 50 de ani).

Din rămășițele războiului. In luptele de pe apă, dușmanii pe lângă multe alte piedeci, ce-și pun unul altuia, folosesc și așa zisele mine submarine, cari sunt o mașinărie cu materii esplosibile (izbucnitoare) și peste care trecând o corabie o aprinde și aruncă vasul în aer. O astfel de mină a fost uitată pe marea neagră, ajungând zilele trecute cu valurile apei în fața orașului Cavarua, luat de România dela Bulgari. Autoritățile române, aflând de asta, au depărtat cu grije mina din apă, ca nu trecând peste ea vre-o corabie să fie nimicită de materia ei.

După foamete -- boale. După nefericirile din anul trecut, in locurile năpăstuite, s'au întins morburile lipicioase ca difteria, tifusul și altele, curmând viața micilor copii cu nemiluita. Așa in câteva comune din Sălțmar, oamenii au ajuns la adevarată sapă de lemn, necăpătând de lucru și nu pot să alunge mizeria dela case. Cei mulți au luat bățul de cerșitor și-au plecat pe la ușile fraților mai norocoși, să strângă ceva din fărâmiturile altora pentru ei și cei de acasă. Oamenii nostri să fie cu băgare de samă și să deschilinească pe acești mânați de foame, de ceata celor mișei și să-i ajute după cât îi lasă inima.

Fiara, care a băgat groază în oameni și despre care am scris și noi, că s'a pripășit in Munții Alpi din Austria a fost ucisă. S'a fost lășit vestea, că e o dihanie, ca și care nu s'a mai văzut, nici nu s'a mai auzit de numele ei. De fapt a fost însă un lup îndrăzneț, care vreme de câteva luni a băgat groază în locuitorii unui ținut întreg și prin îndrăzneala lui fără margini a prăpădit o mulțime de animale. După ce a fost omorît, oamenii s'au liniștit, ca după trecerea unei mari primejdii peste capul lor.

A doua operație. Am scris in unul din numerii trecuți, că medicul Landolt din Paris, a făcut o operație la ochiul reginei Elisaveta. După ce Maiestatea Sa s'a vindecat pe deplin, i-s'a făcut o a doua operație la celalalt ochiu, tot de acelaș medic.

Inspecție împreună cu nenorocire. In anii trecuți s'a vorbit mult in foi despre izvoarele de gaz, aflate in mai multe locuri ale Ardealului. Acest gaz a fost dus din izvoare pe țevi și folosit la mănarea mai multor fabrici din Turda și Murăș-Uioara. Țevile, prin cari e condus gazul, sunt așezate pe marginea drumului de țară la o afunzime nu prea mare in pământ. Zilele trecute un funcționar al unei fabrici, mânăta cu astfel de gaz, a mers cu automobilul să cerceteze țevile, dar când a fost la câțiva kilometri de Turda, nu se știe din ce pricină gazul din pământ a explodat și automobilul a fost aruncat la o oarecare depărtare. Cercetarea făcută a dovedit, că fiind țevile spartă, a țisnit gaz la fața pământului și trecând pe acolo automobilul cu iuteală mare s'a aprins. Funcționarul și șoferul au suferit arsuri, dar nu primejdioase.

Ce nu știu mulți. In anul acesta se împlinesc patru sute de ani, dela tipărirea celei dintâiu cărți românești. Ea a fost tipărită la anul 1514 și se află păstrată la muzeul național din București.

Arsă. In comuna Strem din Ungaria, aprinzându-se casa unui proprietar, fetița acestuia de patru ani s'a repezit in casa îmbrăcată in flacări să-și scoată jucăriile. A fost arsă serum biata copilă împreună cu dragile-i jucării. — Dela casa acestuia focul s'a întins repede până la casa locuitorului Ignat Hoffer, unde femeia acestuia a sărit in flacări să scoată cele 3 m. de coroane, ce le avea in casă. Fiind observată de alții a fost trasă cu puterea de flacări, dar de supărare după banii ei a înebunit.

Șapte milioane pentru un pod. O societate de ingineri francezi au făcut in Egipt un pod peste râul Nil, cunoscut dela din istoria biblică, care pod a costat șapte milioane lei. Podul e făcut anume de a se putea ridica in sus și lasa in jos, după ce se ridică și scoboară și fața apei.

Ingropați de vii. Când razele soarelui pătrunde mai cu putere in troienele de zăpadă, de pe coastele munților mari se desprind table mari de gheață sau bruci de zăpadă, cari pornesc pe coastă la vale. Dar ce coasta dealului e mai inaltă, din acești brucii de zăpadă cresc mai mari, căci de unde trec duc zăpada cu ei, care face moale, se lipește ușor de bulgăru restogolitor. O astfel de grămadă se numeste lavină sau avalanșe. Pe unde ajung aceste avalanșe îngrop totul sub ele. In zilele trecute o astfel de avalanșe a îngropat pe o coastă a Munților Alpi patru ofițeri și 15 soldați, cari făcând deprinderi au fost ajunși fără de veste de uriașul brus călător. Dintre aceștia abia patru au scăpat cu viața. 15 au fost omoriți pe loc.

Stâncă slăbită. In apropiere de Dej din Dej este un munte cu stânci puternice de bolovani. In una din sările săptămânii trecute au început a se rostogoli de pe acest munte bolovan după bolovan. Căci a fost slăbirea pământului din pricina tăpezii topite.

Zilele babelor. După câteva zile calde de primăvară, Joi în săptămâna trecută a nins ca în mijlocul iernii. După cum se vestește, în Germania a căzut zăpadă groasă de 25 centimetri, iar frigul s'a înăsprit de-a binele, arătând termometrul 9 grade de răceală.

Vecini răi. Românul nostru zice, că mai mult face un vecin bun de aproape, decât fratele de departe. Pe vecin îl ai la mână în ori ce primejdie, dar fratele, dacă e departe, deși are inimă de frate, nu e în stare a te ajuta din cauza depărtării. Dar ferească Dumnezeu, de vecinul rău, căci el îți amărăște viața încât te-ai duce cât vezi cu ochii, ca să scapi de el. — Sârbii aveau mai înainte buni vecini în Bulgaria, dar azi țetele s'au schimbat: vecinii buni de eri sunt azi așa de răi, că Sârbii au să fie cu ochii în patru la toate mișcărilor vecinului. În zilele trecute au și fost prinși câțiva inși în Serbia, despre cari s'au aflat, că sunt spioni ai vecinului bulgar.

Vifor. În America de Nord a fost zilele trecute o furtună ca și cum nu s'a mai pomenit. Case întregi au fost trântite la pământ și au fost omorâți mai mulți oameni. Pagubele sunt atât de mari, încât nici nu se pot la moment socoti.

Fugit din temniță. Pe când mai mulți robi ai temniței din Brașov erau ocupați cu căratul lemnului din curte în pivniță, osânditul Doda Gruia a fugit fără să fie observat de cineva. El era judecat la doi și jumătate ani. Jandarmeria și poliția au plecat îndată pe urma lui, dar până acum n'a putut fi prins.

Din bogăția pământului. În vremea din urmă s'au descoperit în multe locuri izvoare bogate de gaz. Astfel se anunță, că în comuna Purcăreț din comitatul Brașovului încă s'ar fi dat de semne, cari arată, că în pământ se află gaz. Se vor face săpături și se va întrebuința gazul la anumite fabrici.

Semne de pace? La fabrica de arme din San Etienne, în Franța, se lucră din răspuțeri, ziua și noaptea, la fabricarea de puști. Cică în zilele din urmă fabrica a primit dela o țară o comandă de două sute mii de arme, pe cari va trebui să le dea gata în vreme de 4 luni. — Semne de pace, nu glumă!

Obiceiul părăsit. Cu ocaziunea inspecțiilor militare, ce le făcea împăratul Rusiei, era obiceiul ca împăratul să bea în sănătatea oastei sale un păhăruș de rachiu. Acest obicei s'a curmat de aci încolo, vrând prin aceasta țarul să arate, că rachiu e o beutură stricătioasă.

Cărți și reviste.

„Domnul notar“ frumoasa dramă în trei acte de Octavian Goga, despre care scriem în foaia de azi, se află de vânzare la Librăria „Foi Poporului“ în Sibiu, cu prețul de 2 coroane. Pentru porto postal este a se mai trimite încă 10 bani deosebit sau 35 bani cine voeste să-i meargă mai sigur recomandat. Prețul cărții trebuie trimis înainte, deoarece prin trimiterea cu rambursă costă și mai mult de 2 coroane 35 bani.

ECONOMIE

Dela Reuniunea agricolă sibiiană.

(Impărțirea sămânțelor).

Luând în socotință cele 97 cereri intrate, subscrisul comitet a împărțit în total 107 $\frac{1}{2}$ chilograme sământă de trifoiu, 49 $\frac{1}{2}$ chlgr. sământă de luțernă, 42 chlgr. sământă de napi de nutreț și 8 chlgr. sământă de iarbă, în preț de 400 coroane, precum urmează:

1. Sământă de trifoiu: Nicolae Cărpenișan, paroh, Răhău, Ioan Petrișor, paroh, Alțina, Popovici Mondoc, învățător, Sebeșul-sup. și George Com. Ursu, econom, Brașu. La fiecare câte 3 chlgr. — Ioan Bătuca, notar, Galeș, Ioan Ceteanu, învățător, Vurpăr, Nicolae Hința, paroh, Sebeșel. La fiecare câte 2 $\frac{1}{2}$ chlgr. — Ilie Iosof, paroh, Nicolae Rechișan, capelan și Comuna bisericească, toți din Galeș, Ioan Marin, paroh, Răusadului, George Modran, paroh, Poplaca, Traian Petrișor, paroh, Gușterița, Gavriil Crișanu, cassarul insoțirii Raiffeisen din Cristian, Aleman Dancăș, magistrul postal și Șerban Cioranu, învățător, ambii din Rășinari. La fiecare câte 2 chlgr. — Ioan Stoia, învățător, Orlat, Ioan Mateiu, paroh, Sebeșul-superior, Valeriu Bonea, paroh, Comuna bisericească, ambii din Fofeldea, Petru Cucuian, paroh, Loman, Toma Dragomir, paroh, Comuna bisericească, ambii din Porcești, Demetriu Săvoiu, propr., Sadu, Toma Modran, paroh, Nicolae Modran, învățător, ambii din Bungard, George Stoica, Iosif Stoica, Adam Roman, comerciant, toți din Sebeșul de jos, Ioan Bena, paroh, Pianul-infer., Simeon Floca, învățător, Răhău, Ignatie Filip, paroh, Reciu, Nicolae Săcărea, învățător, Tălmăcel, Vasile Dobre, paroh, Căpâlna, Comuna politică, Galeș, Nicolae Vlad, paroh, Șelimbăr, Ioan Iliu, notar, Orlat, Victor Slăvescu, paroh, Mohu, Alexandru Bărsanu, învățător, Rusciori, Insoțirea „Raiffeisen“, Gușterița, Dem. Orăștianu și Ioan Preda, învățători și Vasile Moșoiu, notar, toți din Apoldul mic, Oprea Olariu, inv., Poplaca, Aurel Barbu, inv., Tălmăcel, Comuna bisericească, Tilișca, Ioan Predobici, paroh, Amnaș, La fiecare câte 1 $\frac{1}{2}$ chlgr. — Ioan Mihu, econ., Adam Micu, notar, ambii din Sebeșul-inferior, Ioan Bunea, preot, Tilișca, Vasile Maxim, paroh, Avrig, Comuna bisericească, Bungard, „Isvorul“, institut de credit, Sebeșul inferior, Teodor Stoia, învățător, Veștem, Coman Baca, paroh și Comuna bisericească, ambii din Poplaca, Romul Pop, paroh, Gârbova, Petru Iuga sen., și Petru Iuga iun., parohi, Tilișca, Ioan Vinereanu, inv., Ruși, Ioan Roman, paroh, Tălmăcel și Alexandru V. Bosdoc, proprietar în Veștem. La fiecare câte 1 chlgr. — Insoțirea Raiffeisen din Aciliu 5 chlgr., spre a se împărți între membrii Reuniunii cu locuința acolo.

2. Sământă de luțernă: Ioan Opreș, învățător, Șura-mare, Pompiliu Acelenescu, paroh, Dobârca, Maximilian Grecu, notar, Răhău, Nicolae Cimpoca, econom, Sadu, Vasile Suci, paroh, Topârcea, Valeriu Florian, protopop, Racovița și Ioan Florian, notar, Laz. La fiecare câte 2 chlgr. — Vasile Dobre, paroh, Căpâlna, Nicolae Gavrea, paroh, Bendorf, Constantin Popovici, paroh, Slimnic, Constantin Moldovan, paroh și Comuna bisericească, ambii din Cri-

stian, George Simplăcean, paroh, Cornățel, Nic. Joandrea, propr., Sibiu, Ioan Șerbu, paroh, Poiana, Dionisie Dănilă, comerc., Racovița, Ioan N. Floca, paroh, Nic. I. Fulea, propr. și Comuna politică, toți din Răhău, Ioan Căndea, protopop și Vasile Maxim, paroh, ambii din Avrig. La fiecare câte 1 $\frac{1}{2}$ chlgr. — Comuna bisericească și Insoțirea „Raiffeisen“, ambele din Șura-mare, Adam Micu, notar și Ioan Micu, proprietar, ambii din Sebeșul-inf., Ioan Bunea, preot, Tilișca, Gavril Crișan, econ., Cristian, Comuna bisericească, Avrig, Ioan Dina, paroh, Pianul-inf., Teodor Stoia, inv., Veștem, Nicolae Vlad, paroh, Șelimbăr, Romul Pop, paroh, Gârbova, Insoțirea „Raiffeisen“ din Cristian, Ilie Mateș, învățător, Glimboaca și Alexandru V. Bosdoc, propr., Veștem. La fiecare câte 1 chlgr.

3. Sământă de napi de nutreț: Ioan Alexandru, paroh, Ilimbav și Vasile Stancu, propr., Șura-mare. La fiecare câte 2 chlgr. — Valeriu Popovici, paroh, Sibiel, Nic. Fărcaș, inv., Apoldul-inf., Aron Mihuleț, paroh, Șura-mică. La fiecare câte 1 $\frac{1}{2}$ chlgr. — Nicolae Vlad, paroh, Șelimbăr, Victor Slăvescu, paroh, Mohu, Nic. Cărpenișan, paroh, Răhău, Traian Petrișor, paroh, Gușterița, Const. Popovici, paroh, Cristian, Insoțirea „Raiffeisen“ și George Simplăcean, preot, ambii din Cornățel, Nic. Joandrea, propr., Sibiu, Ioan Șerb, paroh, Poiana, Ioan Petrișor, paroh, Alțina, Ioan Vinereanu, inv., Ruși, Demetriu Săvoiu, proprietar, Sadu, Nic. I. Fulea, propr., Răhău și Ioan Roman, paroh, Tălmăcel. La fiecare câte 1 chlgr. — Ioan Popescu, primar, Sibiel, Romul Pop, paroh, Gârbova, Dem. Orăștianu, Ioan Preda, învățători și Vasile Moșoiu, notar, toți din Apoldul mic, Aurel Barbu, învățător, Tălmăcel, Petru Iuga sen., Petru Iuga iun., ambii preoți în Tilișca, Ilie Mateș, învățător, Glimboaca și Alexandru V. Bosdoc, propr., Veștem, Comuna bisericească, Insoțirea „Raiffeisen“ și Ioan Opreș, toți din Șura-mare, Adam Micu, Ioan Micu, econ., ambii din Sebeșul-inf., Dionisie Dănilă, comerc., Racovița, Ioan Bunea, preot, Tilișca, Petru Cucuian, paroh, Loman, Toma Dragomir, paroh, Porcești, Ioan N. Floca, par., Simion Floca, învăț., ambii din Răhău, Ioan Bena, paroh, Pianul-inf., Teodor Stoia, inv., Veștem. La fiecare câte 1 $\frac{1}{2}$ chlgr. — Insoțirea „Raiffeisen“ din Aciliu 5 chlgr. cu scop de a se împărți între membrii Reuniunii cu locuința acolo.

4. Sământă de iarbă „Kamgrass“ 3 chlgr. primarului Ioan Popescu din Sibiel și sământă de iarbă italiană 5 chlgr. costului Andrei Teodor, grădinar în Sibiu.

Sămânțele, impachetate și purtând numele membrilor împărțitori, se pot lua în primire, pe lângă o simplă adeverință de primire, dela Hala de vânzare a Reuniunii economice săsești (strada Sporer Nr. 2).

Membrii împărțitori sunt rugați a se pară, după putință, la sămănat sământă primită de eventuala sământă cumpărată din altă parte și în fine a ne face, la timpul său raport amănunțit despre modul de purcedere la cultura acestor plante și despre rezultatul obținut.

Din ședința comitetului central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu, ținută la 17 Martie n. 1914.

Pantaleon Lucaș, Victor Torășianu,
prezident secretar

Ediția și tiparul „Tipografia Poporului“
Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Nicolae Bratu

„TRANSSYLVANIA“, Bancă generală de asigurare mutuală a. c. g. l.

INVITARE

la **Adunarea generală ordinară** a membrilor băncii de asigurare „TRANSSYLVANIA“ a. c. g. l. care se va ține **Duminică în 5 Aprilie n. a. c. la 11 ore a. m.** în sala cea mare a casei comitatense Strada Șaguna Nr. 10.

OBIECTE DE PERTRACTAT:

- Raport de gestiune asupra anului de afaceri 1913*.)
- Raportul consiliului de supraveghiere asupra conturilor încheiate și a bilanțului.
- Intregirea direcțiunii.
*) Raportul de gestiune se distribuie la dorință membrilor din 30 Martie a. c. începând la direcțiunea institutului.
- Alegerea consiliului de supraveghiere.
- Eventuale propuneri.
- Sortirea obligațiunilor fondului de întemeiere.

Direcțiunea.

Pasiv

Bilanț la 31 Decembrie 1913.

Activ	K	l	Pasiv	K	l
Casa în numărar	K 24.508	14	Fond de întemeiere fl. 500.000		600.000 —
Depuneri la casa de păstrare, la cea postală și în giro-conto	11.269	46	Rezervă de premii s. I.	K 123.610	01
Depuneri spre fructificare pe res. de prem. restit.	72.103	39	Rezervă de daune s. I.	81.370	71
Titli de întemeiere necemiși	146.200	—	Rezervă de premii s. II	1.644.251	81
Titli ramburși	48.800	—	Transport de premii s. II	40.875	—
Efectele fondului general	K 723.233	50	Rezervă pentru decesuri anunțate		19.265 —
Efectele fondului de garanție	91.051	75	Rezervă pentru diferențe la curs		5.000 —
Interese curente	K 10.408	35	Rezervă de premii s. II. în depozit la societăți de reasigurare (ceas.)		93.372 87
Efectele fondului de penziuni	205.853	75	Fond de penziuni		211.680 29
Dep. spre fructificare ale fond. de penz.	8.026	54	Avans pe efecte		50.000 —
Realități: Edificii în Sibiu	609.000	—	Creditori diverși		3.868 23
" " Cluj	23.000	—	Datori hipotecară și de cont-curent		100.554 30
Imprumuturi pe polițe de asigurare pe viață			Interese tranzitorii ale titliilor de întemeiere		9.117 —
Preții de asigurare antcipate s. II. pe 1914 (cu detragerea retrocesiunilor)		4.892 87	Interese neridicate dela titli de întemeiere		1.258 20
Rezervă de premii s. II. în depozit la societăți de asigurare (retrocesiuni)		26.563 65	Fond de garanție s. I		36.839 82
Portofoliu de cambii și acceptate de acoperire		10.764 61	" s. II		55.800 18
Salduri și numărar la reprezentanțe s. I		178.465 99	Excedent rezervat s. I din anul 1911		8.978 33
Salduri și numărar la reprezentanțe s. II		125.493 66	Excedent rezervat s. I din anul 1912		8.530 39
Valori de incasso neincurse în portofoliu		12.005 87	Excedent rezervat s. II din anul 1911		4.439 24
Debitori: Societăți de reasigurare, spese de achiziție și diverși		188.439 93	Excedent rezervat s. II din anul 1912		2.082 14
Avansuri la inspectorii		11.234 14	Excedent s. I din 1913	K 18.119	31
Mobile, table de agenturi, tipărituri și plăci de asigurare		19.977 02	Excedent s. II din 1913	4.048	86
Instalații electrice		2.570 93			
		3.072.936 69			3.072.936 69

Percepțiuni

Contul profit și pierdere secția I. (foc) pe 1913.

Erogațiuni

Percepțiuni	K	l	Erogațiuni	K	l
Premii după detragerea stornărilor	446.118	34	Premii de reasigurare	171.651	64
Competințe după detragerea stornărilor	19.222	34	Daune solvite și spese de prețuire după detragerea părților de reasig.	113.519	13
Rezervă de premii din 1912	K 139.595	82	Rezervă de premii pe 1913	K 123.510	01
Rezervă de daune din 1912	22.797	58	Rezervă de daune pe 1913	31.370	71
Interese după efecte și depuneri	4.985	07	Salare, spese, tipărituri, spese de călătorie, insert, porto, localuri pentru birouri etc.	68.784	99
Venite dela case	1.570	—	Spesele și salarele reprezentanț. principale	31.560	59
Venite diverse	329	66	Amortizare din mobilii	545	16
			" din pretenziuni dubioase	345	83
			Spese de achizițiune	8.702	—
			Ajutoare la pompieri	1.197	—
			Contribuiri la casa bolnavilor	581	48
			Contribuiri la fondul de penziuni	2.953	35
			Interese după imprumuturi lombard	2.734	73
			Contribuție	5.447	77
			Provizțiuni	27.070	61
			Spese de organizare	12.941	80
			Perderi de curs la efecte (bilanțate)	2.569	70
			Interese după titli de întemeiere	K 10.952	10
			Excedent pe 1913	18.119	31
		634.568 81			634.568 81

Percepțiuni

Contul profit și pierdere secția II. (viața) pe 1913

Erogațiuni

Percepțiuni	K	l	Erogațiuni	K	l
Premii după detragerea stornărilor	475.112	75	Cazuri de deces achitate	K 184.092	—
Competințe după detragerea stornărilor	7.065	65	Asigurări de dotă achitate	41.800	—
Rezervă de premii din 1912	K 1.592.476	23	" cu termin achitate	109.760	—
Premii tranzitorii din 1912	38.394	06	" de rente viagere achitate	831	84
Decesuri anunțate din anul 1912	7.895	—	Rezervă pentru cazuri de deces anunțate		19.265 —
Premii de reasigurare anticipate pe anul 1914	4.892	87	Rezervă de premii pe 1914	K 1.644.231	81
Interese după efecte	28.839	57	Premii tranzitorii pe 1914	40.875	—
Interese după imprumuturi pe polițe și depuneri spre fructificare	33.034	88	Premii de reasigurare anticipate din anul 1911		4.558 78
Venite dela case	85.375	91	Premii de reasigurare achitate		18.210 04
Venite diverse	899	34	Provizțiuni de achiziție		13.953 32
			Provizțiuni de incasso		14.648 28
			Onorare la medici		10.217 07
			Polițe răscumpărate		31.737 26
			Premii restituite		5.151 12
			Interese după imprumutul hipotecar		4.952 46
			Spese de achizițiune		20.115 16
			Salare, spese, tipărituri, spese de călătorie, insert, porto, localuri pentru birouri etc.		47.546 06
			Spesele și salarele reprezentanț. principale		11.908 11
			Amortizare din mobilii	K 545	15
			" din pretenziuni dubioase	616	83
			Contribuiri la casa bolnavilor		581 48
			Contribuiri la fondul de penziuni		3.155 96
			Contribuție		6.511 76
			Spese și reparaturi la case		1.560 81
			Perderi de curs la efecte (bilanțate)		19.109 80
			Interese după titli de întemeiere	K 10.952	40
			Excedent pe 1913	4.048	86
		2.273.989 35			2.273.989 35

Sibiu, la 31 Decembrie 1913.

Dr. W. Bruckner m. p.

Conturile încheiate și bilanțul, confronțate cu registrele referitoare, s'au găsit în concordanță.

Sibiu, la 17 Martie 1914.

Josif Lissai m. p.

Consiliul de supraveghiere:

Gustav Meltzer m. p.

Adolf Fenn sen. m. p.

V. Thless m. p.

Dentist V. MUNTEAN

lipsește din Sibiu până
la finea lunii Marti e a. c.

1641

Tot felul de

Semințe agricole și de grădinărit

so capătă la

Magazinul agricol

proprietar: Const. Bălla din
Sebeșul-săsesc (Szász-Sebes).

Sămânță de trifoiu, lucernă,
dîl. ierburii, napi de nutreț,
măzărliche, mohor, tot felul
de legumi și flori; cepșoară
lungureață și boboloneață (arpajic)
etc. etc.

Numai semințele garantate!

Vânzarea în mare și mic!

Institut pentru

cursuri de științele comerciale

de Frideric Mester proprietar
rului celei de mai înainte peste
granițele Europei cunoscută Aca-
demia comercială la Lipșa. 12 pro-
fesori. Prospecto gratuit

1423

Moșie de vânzare.

În comuna Răvășel (Rovás, Rosch),
să vînde din mîna liberă o casă de
cărămida, zidită cam de 9 ani, în
poziție foarte bună. Casa are 3 in-
căperi și pivniță, apoi curte, grajd,
toate acoperite cu țiglă, curte, gră-
dină, iar la hotar 10 lugăro pămînt
netător fără nici o greutate ori dato-
rie. Ceia au dorință de-a reflecta
să se adreseze la văduva Ana Brezal
Nr. 9 în Răvășel (Rovás u. p.
Mártonfalva, Nagyuküllő megye).

1637

Marca conducătoare în industria indigenă de ghete
o formează fără îndoială renumitele noastre

Ghete universale = Turul

Nr. 259 Ghete cu băleri Che-
vreau K 10.-
Nr. 287 Chevreau Goodyear K 13.50
Nr. 6075 Chevreau Goodyear
prima calitate K 16.-

Fabrică de ghete,
societate pe acții
Cea mai mare fabrică
de ghete a monarhiei

Nr. 92 Ghete cu băleri Box K 10.50
Nr. 80 și jum. Chevreau K 11.-
Nr. 6035 Box American Style K 12.50
Nr. 110 Chevreau Goodyear
prima calitate . . . K 16.-

Filiala

SIBIU

strada Cisnădiei
Heitauergasse

Nr. 20

Nr. 435 Păpuși cu bumbi
Chevreau K 9.-
Nr. 465 Chevr. Goodyear K 11.50
Nr. 415 Chevr. Goodyear
prima calitate . . . K 14.-

Nr. 11 Ghete cu bumbi, Chevr. K 11.-
Nr. 3 Chevreau (Goodyear) galbeni K 12.-
Nr. 302 Chevreau (Goodyear) cusute K 14.50
Nr. 1555 Ghete de Lăck
cu . . . K 16.50

Nr. 402 Păpuși cu bă-
leri, Chevreau K 9.-
Nr. 401 Chevr. Goody. K 12.-
Nr. 425 Chevr. Goody-
brun, cusute K 13.-

Diplom d'honneur
Turin 1911
Se fabrică pe săp-
tămână 20.000 perechi

130
filiale proprii
1200 lucrători și
ampliați

CASSA DE PĂSTRARE (REUNIUNE) ÎN SĂLIȘTE

AVIZ

Casa de păstrare (reuniune) în Săliște primește

depuneri spre
fructificare cu **5** și **5 1/2** %

după mărimea sumei și termenul de abdicere.
Darea de interese o plătește institutul.

1123

Direcțiunea

Restaurațiune românească

Subscrierul aduce la cunoștință, că mi-am deschis o

Restaurațiune și Hală de bere

în SIBIU, strada Gării (Bahngasse) Nr. 5

(vis-a-vis de Franzelaria Ștefan Moga)

unde servesc în orice timp beuturi bune, — bere și vinuri, —
apoi mâncări calde și reci, bine pregătite și gustoase. (În
seară și la 5 ore dim. se află gulaș bun).

Oferez prânz și în abonament în restaurațiune sau trimis
acasă, pe lângă prețuri foarte avantajoase.

Cu toată stima **MAXIM MACARIE**
hotelier

1124

O casă

cu curte mare, constatătoare din 2
odăi și culină, în apropierea scldu-
iorilor, sunt de vânzare în Ocna-
Sibiului la Maria Achim Baltes,
Soospatakutca Nr. 16. Prețul foarte
irfîn.

1641

O curte

cu mai multe odăi, cură și grajd
etc., din Sibiu, târgul vitelor 4 a,
precum și curtea de sub 4 b cu
odăi și cu un atelier (lucrătoare),
sunt de vânzare. Doritorii a se
adresa la Nr. 4 a.

1644

Un măestru morar

caută loc la o moară cu motor. Do-
ratorii să se adreseze la Pamfilie
Morariu în Fofeldea (Fófeld, u. p.
Holzmány).

1647

12 tauri bivoli

de 3 ani, **2 tauri roșii**
și **2 tauri „Siemen-
thal“** crescuți la hotar sunt de
vânzare la Michael Lutsch în
Agnita.

1671

Un servitor

băiat mai tânăr și deștept, cu purtare
bună și deprins cu ordinea, se pri-
mește îndată la Tipografia „Foi
Poporului“ în Sibiu.

Mașină de împlătit

mănată cu motor de benzin, 4 puteri
de cai, totul în stare bună, se află
de vânzare pe lângă un preț foarte
moderat la Ioan Fulea în Răhău
Nr. 365 (Rehó, u. p. Szászsebes).

1463

Boltă de arândat.

Din cauze familiare se află de dat
în arândă o boltă, cu trei încăper-
e, așezată în drumul țării, curte mare,
sură, grajd, fântână în curte, gră-
dină cu pomi și de legumi, 10
jugăro pământ foarte bun din care o
parte e sămănat cu grâu, trifoi și
lucernă, drept de pășune de 4 vite
și doi cai gratis. Boltă se află într-o
comună nu chiar departe de Sibiu.
Scrisorile sunt a se adresa la admi-
nistrația „Foi Poporului“, de unde
se vor trimite respectivului spre care
scop trebuie adăugat o marcă de 10
bani.

1435

Banca generală de asigurare mutuală
„Transsylvania“
 asociație cu garanție limitată în Sibiu (Nagyszeben)
 recomandă încheierea de

asigurări pe viață în cele mai avantajoase condiții de polițe (pentru învâțători confesionali și preoți români avantajii deosebite).
 Ca speciale combinații deosebit de favorabile sunt de notat:

Asigurări mixte cu rebonificare garantată de interese de 3%
Asigurări simple și mixte cu participare de 40% la câștig.
Asigurări mixte cu solvirea condiționată de două ori a capit.

Asigurări de foc deasemeni cu premii foarte ieftine!

Dela fondarea „Transylvaniei”, sau plătit prin acest institut:

Capitale asigurate pe viață	K	5.458.689-48
Pagube de incendiu		5.496.645-67
In total a fost la Transsyl-	(asig. pe viață	11.740.710-
vania la 31 Dec. 1912	(asig. de foc	133.667.241-
Capital de fondare și rezerve		2.803.400-

Informațiunile și prospectele se dau în orice moment gratuit la Direcțiune și la toate agențiile.
 Persoane pricepute la afaceri de asigurare (achizițori) cari au legături bune în oraș și în provincie, să primească la serviciu totdeauna în cele mai favorabile condițiuni.

Societatea HILLE pe acți și fabrică de motoare cu gaz în Dresden, fost odinioară MORITZ

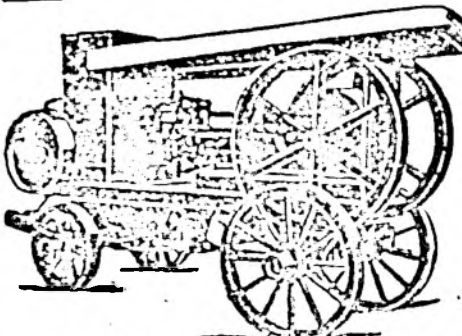
Cea mai veche și mai mare fabrică specială din Germania-de-mijloc de motoare de tot felul și de instalațiuni cu gaz aspirător.
 Reprezentant general

Rálmár Ernő, inginer
 VI. Podmaniczky-utca 4/N.
 Telefon 22-78.

Motoare

- cu benzină 1002
- GAZ
- petrolu
- uleu crud
- gaz de pământ
- sist. Diesel
- cu gaz aspirător

în toate mărimile.

Bioglobin

Bentură excelentă și cu gust bun care produce sânge. Recomandă de medici contra boalei de anemie, lipsă de sânge, nervozitate, reconvalescență. Influențează producerea sângelui, în-țărind mușchii și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.

Prețul unei sticle mari Cor. 350, una mică Cor. 200. Se capătă în toate apotecile.

Depozitul principal la:
GUIDO FABRITIUS,
 apotecar în Sibiu.

Medicii
 declară ca cel mai bun mijloc contra tusei

Kaiser Caramelle pectorale
 cu cel „3 Brazil”.

Milioane de persoane le folosesc contra

TUSEI

răgușelei, catarului, flegmei, catarului bronchial și de gât.

6100 atestate dela medic și privat, întărite prin notariatul public garantează succesul sigur.

Bomboane foarte bune și gustoase
 1 pachet 20 și 40 bani, 1 dosă 60 bani, se capătă în toate farmaciile și în cele mai multe drogerii și unde se află placatele.

DALMA

Din cauză că mai multe fabrici mari au încetat plățile, am fost îndușinat a cheltui o mare cantitate de ghețe adânc sub prețul de fabricare. Deci eu vând fiecăruia 2 părechi ghețe cu șinoare, pentru domni și 2 părechi pentru dame, de piele brună sau neagră, galoșată, cu talpă bătută cu caie, foarte eleg. fasonul cel mai nou, mărimea conform numărului. Toate 4 părechile costă numai K7.90 Trimiterea per rambursă.

S. Lustig, export de ghețe
 Neu-Sandez, 54/p. Austria
 Schimbul e admis sau banii retour

Atențiune!
50.000 părechi de ghețe
 numai Cor. 7-90

CHEAG pentru înche-garea lapteului
 cu marca „ROMÂNCA”
 cel mai bun și făcut din rânze demiel și vițel

MOBILE lucrate solid și conștientios ...
 se pot comanda la

EMIL PETRUȚIU
 Fabrică de mobile
 SIBIU — NAGYSZEBEN, str. Sării 37

Specialist în:
 mobile de tot felul pentru tineri nou căsătoriți, mobilări de hoteluri, vile, institute, cafenele și restaurațiuni

— Telefon Nr. 47 —
 cu legătură în com. întreg

Atelier propriu de tapiserie
 Se lucrează după planuri artistice

Berea albă și neagră din Bereria dela Trei-Stejari în SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere e căutată și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc, atât la orașe cât și la sate

Că berea noastră e foarte căutată se poate vedea și de acolo, că cum-părătorii ei o înmulțesc mereu

AGRICOLA întreprindere de mașini agricole și motoare

BUDAPEST, V., Kóráll-utca 9

Ce e bun e și ieftin!

Motoare de ulei brut original svedian și originale Diesel pentru instalațiuni de mori și pentru alte scopuri industriale.

Motoare de benzină și ulei brut pentru garnituri de ticerat, cari funcționează în toată țara spre deplină îndestulare a cumpărătorilor.

Se află pururea în depozit.

Prețuri moderate. — Condițiunile cele mai favorabile de solvire în rate pe mai mulți ani. — Catalog de prețuri și deslușiri de specialitate se dau la cerere gratuit și franco.

— **Correspondență românească.** —

Tot felul de uleiuri și curele

Tot soiul de articoli tehnic!

KARL TITZ, pânzar în SIBIU,
 Rollgasse 4 — Poarta Ocni

primește spre executare toate lucrările cari aparțin în branșa țesutului precum:

acoperitoare pe mese, ștergere, servete, covoare pe pat din lână de oale în diferite culori și mustre.

Șurțe din diferite materii colorate și învârgate, precum și din pânză.

Serviciu conștientios și repede! — Prețuri solide!

La cerere trimit Prețurent și îndrumare pentru folosirea Cheagului.

Se capătă la

Pálfi Márton, Karánsebes

Gulliver

călcău de cauciuc de primul rang
regele călcăilor de cauciuc

Enorm de ieftin fiindcă e făcut din cauciuc

Trăsuri

fără număr, ca și trăsurile private, stau oncratului public totdeauna la dispoziție.

Prețuri după înțelegere, dar la nici un caz mai scump decât după tariful de trăsuri.

Comandele se pot face prin telefon Nr. 176 sau Heideng. Nr. 18.

Cu toată stima
H. Hann.

Linia
Holland-America
Rotterdam

Societate de vapoare
Nederlandă-Americană

Firmă protocolată în Ungaria.

In fiecare săptămână circulare între
Rotterdam - Newjork - Kanada 1526

Cancelaria
Budapest, VII., Thököly-út 10.

TUSA

răguș: ala și catarul
le vindecă mai bine

Bomboanele- Pemete Réthy
ale lui

Milioane de oameni iau cu plăcere renumitele Bomboane ale lui RÉTHY, fiind că sunt de un gust extraordinar de bun și nu sunt stricătioase mel stomacului și nici poltei de mâncare. Depărtează repede și sigur tusa și flegma.

Să fii ateză la cumpărat și cereți apriat Bomboanele lui Réthy, fiindcă sunt foarte multe fabricate fără valoare în circulație. Pe fiecare cutie cu bomboane adevărate, să poată ceți evident numele „Réthy”.

Prețul unei cutii 00 fill. și se pot căpăta pretutindeni. Expediție prin poștă: 5 cutii cu cor. 3 — francate.

BELA RÉTHY, farmacist Békéscsaba

Pari de viie

Pari pentru hemei
Lemne de clădire
de diferite mărimi

tot felul de
scânduri

se vând zilnic în magazinul meu de lângă gara din Orlat

A. GERSON
ORLAT (Szeben m.)

Ceapă

alu, morcov, pătrânjel, hrean, rădăcină de hrean și sămânță de ceapă calitate curată de mare precum și sămânță lungă de pătrânjel, albe, ambele de toamnă. Asupra curățenii și puterii germinului examinat și plombat de stațiunea scoală de sămânță mag. ung. Sămânța de ceapă 82-84 procente puterea germinului și 99 procente curat, sămânța de pătrânjel 84 procente puterea germinului și 97 procente curat, mai departe ceapa de sădit rotundă și lungărată se poate căpăta pe lângă prețurile cele mai ieftine de zi.

De probă să trimitte franco pe poștă.

5 kgr. sămânță de ceapă	K 15.-
5 . sămânță de pătrânjel	8.-
5 . alu	5.-
5 . ceapă de sădit	4.50
5 . hrean	5.-
5 . rădăcini de hrean	6.-

MANDL ZSIGMOND, Munkács.

Ocazie foarte favorabilă!

Orologiu deosebit de fin și foarte elegant pentru cavaleri cu 18 cor

Orologiu de aur dublu patentat

4 cor. 99 fill. Orologiu de argint britanic, remontoir construcție helvețiană numai 3 cor. 99 fill. Orologiu de damă 18 cor. dublu patentat, fine 5 cor. 99 fill. Construcția acestor oroloage e originală helvețiană pe lângă garanție de 4 ani. La oroloagele de bărbați se mai adăură gratis și un lanț. Trimitte pe lângă rambursă

Ignác Cypres, Krakau,
Szewskagasse 13—128.

La dorință trimitte catalogul bogat cu 300 ilustrații, oroloage de aur și argint părți de oroloage, recușite, instrumente muzicale și stufe etc.

Depozit bogat sortat!

1305

A. Henrich & W. Müller

Prima fabrică de piele sibiană
Sibiu, Bachgasse Nr. 3—5,

își recomandă fabricatele lor precum: **țalpi pentru opinci din piei întregi de boi și bivoli, Vaches-Croupions și țalpi de bivoli cu margini și fără margini în diferite calități.**

Mai departe se află în depozitul fabricii un mare asortiment în **Părechi de opinci tălate pentru femei, bărbați și copii. Brandsollkipsen și diferite bucați de țalpi căzute. Piel de vacă de vach, lucii sau și în pregătela lor Pittlinguri de vach, Kipse de vach, Piel de vâșl de vach,**

Piel crepate de vach, Boxpittlinge, Mastboxe, Roxenul, Chevreaux în diferite țărbi și fabricate. **Piel de onie în țărbi diverse. Căptușeli de onie.** Asortiment bogat în toate necesitățile aparținătoare pantofăritului și cismăritului și în calapoade.

Călcăie de gumă.

Diversele incuiri, creme și mijloace pentru conservarea ghetelor. În despărțământul nostru propriu să pregătesc, la dorință și după măsură, toate părțile de sus la ghete (fețe) prompt și pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețuri solide! Fabricate proprii!

Serviciu coulant exact!

Balsamul apotecarului A. Thierry

e un mijloc neîntrecut la boale de plămâni și de plept, moderează catarul, oprește flegma, ușurează durerile tusei. Are efect excelent la apăsarea de gât, răgușală și la boala de gât, friguri, înfocări și agățări în stomac și colică. Vindecă boalele genitale și hemoroidale, curăță rășnă și înăstrește apetitul și mistuirea. Servește tare bine contra durerilor de dinți, a durerii gâtului, contra miorului de gură și altele boale de dinți și de gură. Încetarează miorul provenit din gură sau stomac. Mijloc bun contra limbelicilor. Vindecă tot felul de răni, celant, beșici provenite din serbănci, bulboale, bulbură, rani provenite din arsura, membre degerate, agrăbunje, lule ce au căzut pe piele, dureri de urechi etc. Să nu lipsească din nici o familie, îndoaiebi când bănuie epidemii de influență, holera și alte epidemii. Serie la: 1072

A. Thierry, apoteca la Ingerul pășitor în Pregrada bei Reutich 13 stiețe mică sau 6 stiețe mari sau 1 stiețe mare specială cor. 6 c

La comanda mai mari e prețul mult mai ieftin!

Singura veritabilă 1072

Alifie-Centifolia a lui Thierry

Impiedecă și oprește înveninarea sângelui. Face de prioz operațiile.

Se folosește: la femei cari lăptășă, la pornirea lăptelui, împotriva împetirii peptului, la orbani, inflamație de picioare sau de os, rani, picioare umflate și la mâncarea osului; apoi la rani de sâmbie, împunșături, împunșături, dieturii și sdruncinări, precum și la înfășurarea din corp a olectelor străne, ca: stida, țandari, pietriș, alicie, spini etc., la tot felul de umflături rani, carbunc, chiar și la cancer (rac); la negri pe mâni sau la picioare, beșici, rani la picioare, rani de arsură, la săbire provenită din răni mult, beșici de sânge, curgeni de urechi etc. etc. 2 cutii costă K 3.60, pe lângă trimiterea înainte a banilor sau cu rambursă. Se căpăta la apotecarul Török Jozsef în Budapesta și în cele mai multe apotece din țară. En gros se află la drogeriile: Thalmayer și Seltz, Erezil Hochmeister și Frații Radanovits în Budapesta. Unde nu e depozit să se comande direct de la:

A. THIERRY, Apoteca la Ingerul pășitor în PREGRADA (lângă Rohits-Sauerbrunn).

Un mijloc de înfrumșetare și de un efect mlaunat sunt renumitele medicamente universale:

Crêma și săpunul MARGIT

ale lui FÖLDES

Crêma-Margit e liberă de unsoari, nevătămătoare și înfrumșetază numai decât. Prețul 1 cor.

Săpunul-Margit alul Földes depărtează, după vreo câteva zile de folosire, piatrucle, petele de ficat de pe față și toate boalele de piele. Prețul 70 filleri.

Se căpăta în toate farmaciile, drogeriile și parfumeriile.

Comandele peste suma de 6 cor. se efectuează pretutindeni franco!

Coloman de Földes, farmacist Arad.

În Sibiu, se căpăta la farmaciile: Carl Frisch, Guido Fabritius, Gustav Meltzer, fabrică de săpun și parfumerie, J. C. Molnár, Carl Moracher, drogerie, Carl Müller și Carl Plachl. În St.-Agoston la: V. Fröhlich. În Sighisoara la: A. V. Ligner. În Medias la: Jozef Oberl.

Ludovic Ferencz

croitor de bărbați
SIBIU, strada Clădăiei Nr. 12

recomandă p. t. publicului cele mai noue stufe de toamnă și iarnă în mare asortiment.

Noutățile

soșite chiar acum, pentru halne de bărbați stufe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestminte precum: **Sacko, Jaquette și halne de salon**, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stufe pentru pardăniuri și „Raglam”, cari se află totdeauna în depozit bogat.

Asupra reverențelor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebită atențiune a Op. domni preoți și teologi absolvenți. — **În cazuri de urgență confecționez un rând complet de halne în timp de 24 ore.** — Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripție croitoră cea mai nouă.

Viță americană altoită

precum și viță americană pentru alior, cu și fără rădăcini. În diferite varietăți furnizează renumita și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră

Fr. Caspari

Medias—Medgyes (Nagykovács) v.m.)

Serviciu conștient. = Soluri garantate.

Catalogul se trimite la cerere gratis și franco în catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel că înainte de a face comanda, oricând poate cere informații în scris sau verbal de la doii proprietari cari mi-au scris acele scrisori și se pot chinave astfel de absoluta încredere ce o pot avea în firma de mai sus.

1314

„Compagnie Generale Transatlantique“

Linia Franceză

Linie regulată directă de vapoare reperi =

Havre—Newyork și Canada

preste Basel (Elveția) și Paris

Cancelaria: BUDAPEST, VII, Baros-tér 15 Telefoa: 1526el 14-97

Nu întrebuințați alta, decât numai para cu drot original

provăzută cu inscripția

„TUNGSRAM“

Atențiune
la
falsificări!

Fabricațiunea dela: Vereinigte Glühlampen- u. Elektrizitäts-A. G., Ujpest 4.

Picătură de apă
văzută la microscop.

Picăturile de lichid extrase din plămânil unui ftisic, a doua zi după moarte, cuprindeau microbii care se văd mai jos.

Gudronul de Guyot, omorâ acesti microbi in apă și în plămâni.

Sunt vreo 30 de ani, de când Guyot, farmacist distins în Paris, a reușit a face gudronul solubil în apă. Grație acestei invențiuni, se găse azi la toți farmacistii sub numele de Gudron de Guyot o lezare de gudron foarte concentrată, care permite de a prepara instantaneu, la nevoie, o apă de Gudron foarte limpede și foarte eficace. Pentru aceasta este destul a turna una sau două lingurițe de cafea cu gudron de Guyot în fiecare pahar cu apă sau cu lichidul ce obiectului a bea la masă.

Intrebuințarea Gudronului de Guyot, în astfel la toate mesele, în mod regulat și continuu, e de ajuns a vindeca în scurt timp, guturaiul cel mai înrădăcinat, bronchiia cea mai lăvechită. Se întâmplă adeseori ca să ue vindecăm chiar de stăia (atac) bine declarată, căci gudronul împiedecă descompunerea tuberculelo plămânului, omorând microbii răi, cauzelorceste descompuneri. Este simplu și adevărat.

Dacă cineva voește să vă vândă cutare sau cutare produs, în locul adevăratului Gudron Guyot, nu Vă încredeți, e din interes. E-te absolut necesar pentru a obține vindecarea bronhitelor, catarelor, guturaielor vechi, neglijate și a fortiori astmului și ftisiei, de a cere la farmacie adevăratul Gudron de Guyot.

El se obține din gudronul unui pin de mare special, care crește în Norvegia, și e preparat chiar de Guyot, inventatorul gudronului solubil, ceea ce explică eficacitatea sa cu mult superioară tuturor produselor analoge. Pentru a evita orice greșală, priviți eticheta: adevăratul Gudron Guyot poartă numele lui Guyot tipărit cu litere mari și semnătura lui în 3 culori: violet, verde, roșu și oblic, precum și adresa: Maison Frere, 19, rue Jacob, Paris. — Acest tratament costă numai 10 bani pe zi și vindecă.

P.S. — Persoanele cari nu pot lua gudronul din cauza gustului său special, vor putea înlocui întrebuințarea lui prin capsulele Guyot cu gudron Norvegian de pin de mare pur, luând câte 2-3 capsule la fiecare masă. Vor obține aceleași efecte salutare și aceeași vindecare sigură. Luate imediat înainte de masă, sau în timpul mesei, aceste capsule se digerază ușor cu alimentele, făcând bine și stomacului.

Adevăratele capsule Guyot sunt albe și semnătura lui Guyot e tipărită cu negru pe fiecare capsulă.

Depozit: Maison Frere, 19, rue Jacob, Paris și la toate farmaciile și Drogeriile. Prețul unei sticle cor. 250.

Rabat deosebit pentru România

Warenhaus Grünberger

casă de cumpărare de primul rang
SIBIIU, Strada Ciznădiei
— Palatul comandei de corp —

Pentru dame mantae, bluse, rochii, jupe, poane, capoate

Pentru domni raglane, haine complete, pantaloni, mantae de ploale, gileturi moderne

Specialitate
în haine pentru băieți și fetițe

In interesul propriu să cercetați acest depozit

SAM. WAGNER,

Prima turnătorie de fier Sibiană, mare fabrică de mașini agricole și industriale, atelier de mori și mare prăvălie de fier

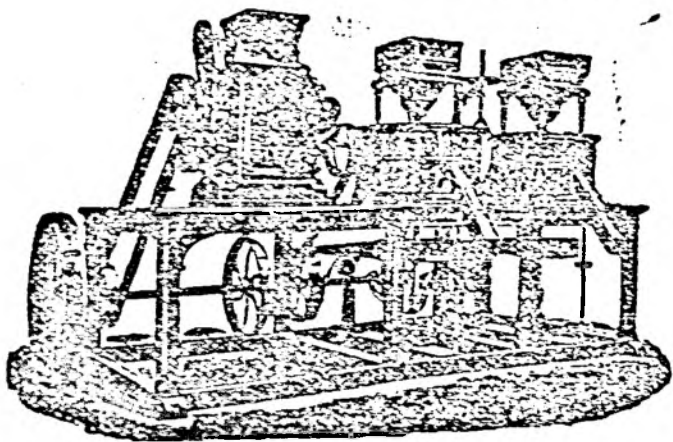
Sibiiu-Nagyszeben,

Târgul fânului
Nr. 1

Atențiune!

Doritorii de-ași procura mori, cilindre pentru asortat făină, pietrii de mori de orice calitate, tot soiul de mașini și unelte agricole, mașini de lână, piua pentru abale (postav) tot soiul de motoare dela cel mai mic și până la cel mai mare, cu un cuvânt tot soiul de mașini precum și Traverse, Cement, Trestie, Chei pentru ziduri, toate fierăriile trebuincioase la clădiri (edificări).

În bogata și bine asortata sa prăvălie de fier se găsesc toate sculele pentru mese-ri și fierari, tâmplari, dulgheri etc., cu

prețurile cele mai moderate și condițiuni foarte avantajoase.

Cine are lipsă de ceva din aceste specificate obiecte, să nu cumpere dintr'alt loc până nu se va informa în prima linie la marele fabricant Wagner, atât despre calitatea acelu obiect, cât și despre prețuri și condițiuni.

Acesta e cel mai bun izvor de procurat marfă de primul rang și în comparație foarte ieftin.

Nu Vă lăsați seduși de agenți, mergeți sau scrieți în persoană la sus numita firmă.

Cataloge se trimit gratis și franco.

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă sî răspândese pretenținerea, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop se ofere indeosebi inserarea în „FOAIA POPORULUI“. Informații să dau și comande să primesc la administrația „FOIA POPORULUI“.

Un orologiu ca reclamă!

Cine vrea de cinste un orologiu ce umblă precis și elegant pentru domni sau dame, să scrie îndată la: Uhrenhaus Fr. Schmidt, Prag-Weinberge 554 1644

**Binecunoscutele resturi de Moravia
Rochii de dame din Loden**

sunt ieftine și se află în cea mai bună calitate numai la firma

I. Ingrowitzer Webwarenerzeugung

JOSEF MASIK

la INGROWITZ, Mähren (Austria).

Aceste stoffe de lână (Loden) sunt o marfă minunată pentru revânzătorii, de oarece sunt foarte iubite de dame. — Cereți olerete.

Correspondența Keimana

S. Zacharias

Fabrică și boltă de piele

Sibiiu, strada Ocnel Nr. 29

Intemeiată în 1873.

Renovată și mărită de nou în 1913.

Ieși recomandă marelui său depozit, bogat asortat în tălpi și căpute pentru încălzăminte, produsele sale proprii, precum și fabricate din străinătate ș. a.

Tălpi pentru opinci (din piei de boi și bivoli) în piei întregi și în diferite mărimi. Opinci tăiate, în cantități mari și mici.

Vaches-Croupions și jumătăți din margini de piei de boi și bivoli. Tălpi tăiate în cantități mari și mici.

Tălpi sure (de șezat) din piei de boi și bivoli, în Croupon și cu mărgini.

Grumazuri și mărgini de Vaches și diferite bucăți de tălpi, mai departe piei Kypse și Spalt uscat pentru Brandsohl.

Piei de vacă Pitlinge crețe și în culori lucii, pe lângă prețuri diferite.

Piei de vacă Pitlinge în culori brunete.

Piei de vichs și piei crepate pe lângă prețuri diferite.

Piei de Pitling și de vițel box, Chevreau în diferite culori și pe lângă prețuri diferite.

Depozit bogat asortat în căpute pentru încălzăminte de bărbați, femei și copii.

Cel mai ieftin izvor de cumpărare, pe lângă serviciu strict și solid.

Cumpărare de piei crude de vite, cai și de vițel, pe lângă prețurile cele mai favorabile zilnice.

Călele de gumă „Berson“ și „Gala“

Tot felul de material și unelte aparținătoare pantofăritului

